

KECSKEMÉTI LAPOK

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 5 frt — kr. Negyedévre 1 frt 50 kr.
Félévre . . . 2 „ 50 „ Egy szám ára 12 kr.

Előfizetni az év folytán minden hónap elején lehet.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

SZERKESZTŐ LAKIK: HALASI-ÚTCZA, 17. SZ.

KIADÓ-HIVATAL: BUDAI-ÚTCZA, 184. SZ.

HIRDETÉSI DIJ:

4 hasábos petit sor 5 kr., többszöri vagy terjedelmes hirdetéseknel árleengedés adatik.

Bélyegdíj minden beigtatásért 30 kr.

A zsidókérdéshez.

Hetek, havak óta egy új mozgalom indult meg Európa keletén, a művelődés, a békés együttélés véghetetlen kárára.

Értem ez alatt a civilizáció nyugodt haladását oly annyira veszélyeztető antisemitikus mozgalmat, melynek gócpontja Németország, a mely tettlegességekben Oroszországban nyilvánult és a melynek utánzására újabb hazánkban is elkövetnek mindent, hogy eme cultur (sic) államok nemes útjára lépjünk.

A dolog pedig igen egyszerű; Németországot 1871 után az öt milliárdnyi hadi sarz varázsálomba meríté, a mesterséges jólét legnagyobb fokát élvezé körülbelül 1873 közepéig, midőn egyszerre beállott a visszahatás, s a dolgok a maguk tényleges állapotában napfényre kerülve csakhamar dörgelemes kísérletekben nyilvánultak, előállott a német a socialdemokratia a maga meztelenségében, előállott a legnagyobb mérvű tömegnyomor, ipari s kereskedelmi pangás, minek eredménye a fokról-fokra való súlyedés s a gazdasági viszonyok bomladozása. S mint segített ezen a culturállam (?) kormány a jó erkölcsök honában? Ujabbnál újabb adók behozatala által, a hadsereg óriási mérvbeni szaporodása által, végre oly eszközök fölhasználása által, mely a dicső (!) Németországot mindinkább közelebb viszik az anyagi romlás felé.

Ha látjuk Németország politikáját, úgy lehetetlen komolyan figyelő embernek arra a tapasztalatra nem jutni, hogy Németország a középkorba akar

visszatérni, mihez a három első lépést megtette — elment Canossába, behozta a súlyos, valóban középkori védvámokat — harmadszor földidézte az antisemitikus mozgalmakat?

Mily eredményei lettek eme lépéseknek? a közel jövő meg fogja mutatni.

Az első pontra nézve nevetségessé tette magát, midőn phantomot üldözve, de el nem érve, szövetkezett — a sötétséggel a világosság ellen.

A második pontra nézve — utalok a mult év novemberbeni kenyérszavargásokra — s az ostromállapotokra a politikai bölcsesség honában.

A harmadikra nézve szabad legyen kifejeznem, hogy a legnagyobb sérelme az emberi jogoknak azon században, mikor a humanitásról annyit beszélnek.

Most lássuk Oroszországot. Itt az utolsó háborút követő nyomorok közepette a németországi eszme természetesen talajra talált; Oroszország agyon győzte magát — népe határozottan elszegényült, s megindultak itt is a németországi socialdemokratiához ha nem is közel, de mindenesetre rokon szellemű nihilisticus mozgalmak.

Ha tehát szemügyre vesszük mindkét állam belállapotait, látni fogjuk, hogy hasonló bajokban szenvednek, minők a háborúk utóférdalmi — az óriási mérvű fegyverkezés okozta halatlan mérvű anyagi erőködések — a nép adóképeségének kimerültsége — elkeseredés és forradalmi tünetek.

Természetes, hogy a kormányok nem hibásak semmiért, a kormányok bölcsék és eszélyesek oly kibuvóajtót keresni, melyen a népdüh egyelőre szelelőnyilást kap, s az állami gépe-

zetet a szétrobbanás momentán veszélyétől megmenti.

Ily szelelőnyilás a népingerültségének a zsidóság elleni irányítása.

Nyiltan ugyan sem a német, sem az orosz kormány nem fognak az antisemitizmus élére állni, de a tapasztalat bebizonyítja, hogy a nemhivatalos cselekvést a hivatalos hallgatóság jóváhagyás követi.

A zsidóság elleni gyűlölet közepkori maradvány, de a francia forradalmat követő nagy és dicső emlékküszellemmozgalom eme gyűlöletet a minimumra csökkenti különösen Francia-Angolországokban, Belgiumban, Hollandiában, újabban Laveleye tanúsága szerint Olaszországban, hol úgy a parlamentben, hadsereg-, tengerészetben mint az állami életben aránytalanul sok zsidó szerepel, a nélkül, hogy valakinek eszébe jutna antisemitikus mozgalmat támasztani.

Kedvezőtlenebb volt a zsidók helyzete Németországban, Oroszországban; Magyarország épen türelmes állást foglalt el szemben a zsidósággal, a közepkorból fennmaradt kötelekeket mindinkább tágitva, míg azokat végre az 1867. XVII-ik t.-cz. által teljesen meg is szüntette.

Mint említém, tehát a gyűlölet lehetőleg elsimult, művelt nyugoton örökre el is aludt, a culturharcos Németország azonban újra felszította a faj s vallási feszültség lángját; hogy miért? ezt láttuk fentebb!

De hogy megérdemli-e a zsidóság ezen bánásmódot, van-e elég ok őket üldözni? erre nézve szabad legyen néhány szót kockáztatni.

A leghatározottabban elítélendő minden oly mozgalom, a mely akár a vallás, akár a faj miatt egy felekezetet megtámad akkor, midőn ezen felekezet, faj, vagy osztály az állam törvényeit szemmeltartva, olyast nem követ el, mi által az állam kényszerhatalmát önmaga ellen földidézni.

Ez a szigorú okoskodás — az államot illetőleg a zsidósággal, mint vallásos, vagy ha mint némelyeknek tesz — faji testülettel szemben.

Ezentúl az egyesek szenvedélye kezdődik.

Hol veszi eredetét ezen szenvedély?

A zsidóság történelme meg fogja ezt magyarázni. Másfél ezreden át a zsidók folytonos üldöztetésnek, bántódásnak, lealázásnak kitéve, kizárva majdnem minden emberi társaságból, foglalkozásból, igen természetes, hogy egy egészen eltűnt, önmagának élő, zárkózott gyanakodó testületté nyomatott, mely korlátok csak legújabbban kezdtek tágulni, s a hol teljesen széthullottak, ott a zsidóság fényesen bebizonyította, hogy minden erényekre képes, mi egy embert diszithet. Utalok Anglia és Franciaország példájára. Nevezzük meg Cremieuxot, ki két köztársaságnak volt igazságügy-minisztere, kinél bajos eldönteni, mint emberbarát volt-e nagyobb, vagy mint hazafi; vegyük Beaconsfieldet, vegyük a tudomány, irodalom, bölcsészet, művészet minden ágát: a zsidóság számarányán felül szaporitá a kiváló egyének számát, nagyon természetes, hogy ily viszo-

TARCZA

Mikor téged megláttalak.

Mikor téged megláttalak,
Piros ajkú, barna lányka,
Szegény szívem úgy megfájult!
— Soh'se tudtam, hogy mi bántja?

De gondoltam: hogy ha engem
Az a szép ajk megcsókolna
Az én fájó szívemre e
Csók a legjobb gyógyszer volna!

S megcsókoltál, barna lányka
Megcsókoltál szép szeliden . . .
De — az Isten tudja miért? —
Most még jobban fáj a szívem!

Kun Kocsárd.

Férfi sorsa a nő.

— Asszonyom!

Mi sokat vitatkoztunk a fölött, ha csakugyan férfi sorsa-e a nő, vagy megfordítva, a nő sorsa a férfi. Én az elsőt állítottam, ön pedig az utóbbit vette védő szárnyai alá, vette körül védőbástyákkal, melynek erős falai közül a röppentyűk és lánccos golyók egész halmazát dobálta reám. Nem tagadom, röppentyűi tán gyujtólag hatottak, golyói tán rést ütöttek, de meg nem adtam magam. Egymásnak adósai nem maradtunk, de nem is fizettük ki egymást.

Én ugyan nem állítom véleményem igazságát teljes merevséggel, de önnek is meg kell vallania asszonyom, hogy ha véletlenül én az ellenkezőt állítottam volna, ön ép oly kitartással védelmezi ellenemben azt, a mit most én szeretnék győzelemre segíteni. És én legkevésbé sem csodálkozom rajta, hogy ama mindenesetre bosszantó véletlen, mely csekély kétszáz mértföldnyire hajtott bennünket egy-

mástól, legkevésbé sem hatott békitőleg reánk, s par distancé folytatjuk azt, a mit face en face kezdtünk meg.

Tudjuk mi azt mindketten, ön is, én is, igen jól, hogy Mephistófelksznek igaza van s helyesen mondja, hogy: *Grav ist alle Theorie und grün des Lebens gold'ner Baum.*

S én épen azt akarom kegyednek megmutatni, hogy minden célzás nélkül, milyen zöldet mutat az élet fája.

Képzelve asszonyom, hisz önnek oly élénk képzelő tehetése van, hogy míg én e három csillagot próbálom ide pingálni, tulajdonképen a kis causeuset görditem az ön trónusa mellé, föltekintek az ön jóságos kék szemébe, s bátorságot merítve belőlük, megkezdem történetem.

Mikor én a kukáliai helvét hitvallású lycumban még a padokat faragtam s teljes erőmmel igyekeztem azon, hogy hivatásomat betöltve igazán semmi legyek, legjobb barátom az egyedüli, kire irigykedtem, Dorogi Bálint volt. Ő az első volt osztályunkban, én a második. Láthatja asszonyom, hogy teljes okom volt reá irigykedni. Ha netán mégis kifogásai volnának érzelmeim ellen, nem magyarázhatom jobban meg, mert azt az élet-halál harcot, azt a valódi struggle for life-ot, a mit az osztály első és második tanulója vivnak egymással, leírni nem, csak átélni lehet.

Mind e vetélkedésünk daczára is jó barátja valék én Dorogi Bálintnak s most, midőn nyugodt lélekkel ítélek, el is ismerem, hogy nagy igazság volt az úgy a sorstól, mint a tudós professor uraktól, hogy Dorogi Bálintot elem tették.

Igazán megérdemelte.

Kedveltje volt a mathesis-professornak s bálványa a mi „kukáliai h. h. főiskolai szép-irodalmi önképzőkörünk” tanárelnöke. Ön asszonyom, mint a viszonyokkal teljesen ismeretlen, mosolyogni fog a hosszú czimen s mosolyogni magán az intézményen. Pedig bizony nincsen sem az intézményen mosolyogni való,

sem a hosszú czimen, melyet a szép idők iránti kegyelet minden furcsasága daczára sem engedett megrövidítenem még most sem.

Mintha most is magam előtt látnám, midőn halvány arczával, lángos szemekkel kiállott a terem közepére s rákezde a Harmincz nemes, a minek akkor nagy divatja volt, hogy az ablakok rezzentek belé. Hogy sietett mindenki eléje, hogy szorongatták a kezét: „Mi lesz ebből!” A ki költőnek szánta legalább is Petőfit, a ki jogásznak miniszterelnököt s a ki tanárnak legalább is egyetemi rektort látott benne.

Haj bizon, szép fiatalság, fantasticus ábrándképek, vakmerő remények ápolója, mikor még mindenikünk egy-egy haza bölcsét érzett magában szunnyadozni . . .

Nem akarom önt elegiai hangulatba hozni asszonyom, folytatom tovább.

Elérkezett az utolsó nap. Letettük az érettségi. Dorogi Bálint kitünően. Az öreg igazgató hófehér hajával, remegő hangjával elbucszott tőlünk, megszorongatta reszkető kezével mindegyikünk kezét s könnyes szemmel mondott külön áldást mindegyikünkre. Az iskola volt az ő egyedüli otthona, mi voltunk egyedüli gyermekei. Ugy szeretett mindnyájunkat. Ha az a pergamen, mit jól a kezünkbe szoritottunk, nem azt zörögte volna folytonosan, hogy érett emberek vagyunk, nem állok jót érte, hogy nekünk is nem szökik szemünkbe a köny. De ez csak fenntartotta bennünk a lelket.

Dorogi Bálint utójára maradt. Őt ki is kísérte a folyosó végeig, vállára tette a kezét: — „Vigyázz magadra édes fiam, ha sikamlós térre jutsz, jussak eszedbe, jusson eszedbe a vén iskola, ki téged fölnevelt, a vén igazgató, ki téged annyira szeretett.” — Ráhajolt s megcsókolta ajkát kétszer.

S Dorogi Bálintnak jól eshetett a szó is, a csók is. Ki tudja, nem először kapta-e? Szegény árva fiú volt, nem várta otthon se édes apa, ki szigorú szemmel nézte volna végig a

testimoniumát, se édes anya, ki örömkönyeket sirt volna a hazajövetelén.

Fölment mindjárt Pestre conditiót keresni. Szomorú az ilyen conditió-kereső fiatal emberek sorsa nagyon, de hát a mi nagytermünk katedrájának a homlokzatába ékes betűkkel volt rápingálva: *Sub pondera crescit palma*, terhe alatt nő a palma.

A mi Dorogi Bálintot illeti, volt is terhe elég, bebizonyodhatott rajta a közmondás. Bizony nem is irigyelendő állapot ám ájuldozó nagyságos mamának Istentől elrugaskodott négy rossz fiát fékterantani, a kik fensőbbőségük nagyon is élénk érzetében minden perczben hajlandók az ember képire mászni.

De hát palma volt Dorogi Bálint; nem törte meg a terhe: nőtt alatta. Megfelelt azért ő ott is magáért, túl tett ő ott is mindnyáján.

Megbeesülték a tanárai is mind, fölismerték a nagy szorgalmat benne, s a második év végén már ösztöndíjat is kapott.

Ragyogó arcczal beszélte el, midőn találkoztunk s én való szíveséggel szoritám meg kezét. Dicsekedve beszélt terveiről, hogy most már vége a nevelősködésnek, kis szobát bérel s egészen a tanulásnak adja magát. Majd most, most mutatja ő meg, hogy kicsoda. Már van is lakása félre utczában, csöndes helyen, közel az egyetemhez, a könyvtárakhoz. Kért is, hogy látogassam meg.

Föl is mentem hozzá. Főnt a harmadik emeleten volt neki egy kis udvari szobája, egy kicsit nedves is volt biz az, tán még sötét is, de hát őt nagyon kielégítette. Nem az a diákos volt a berendezése sem, a minő az rendesen szokott lenni. Egyik sarokban egy elnyítt cilindert, a másikban meg sétatob-garniturt, félkeztűt, kártyalapot, szivardarabot a padlón, asztalon, ágyon, szanaszét heverő könyvlapok, a miknek azt kellene mutatni, hogy nagyon használják őket, az itt mind nem volt. A rend, a tisztaság egész a pedanteriáig vive, alig hinné az ember, hogy fiatal ember lakása. Az asztalon két-három vaskos kötet is nyitva, de ott is fekszik rajtok az én Bálint barátom.

nyok közt zsidókérdés föl nem merül, zsidó elnyomásról szó sem lehet.

De másként van ez Németországban és az oroszoknál is. A junker góg — a patriarchalis orosz nemesség — nagytisztülete a renyhességnek tudatlan büszkeséggel párosult megvetésnek minden irányban, mi a munkára, s a kereskedésre, s a hasonmái foglalkozásra vonatkozik, hol a munkás ember le van nézve, a kereskedés és iparrali foglalkozás lealacsonyító, hol az összes népet a szűkkörű nemesség képviseli, elsánczolva elavult aristokratiai feudális középkori nézetekkel. Ott persze nemcsak a zsidóság, de minden munkás ember sorsa a megvetés, a lenézés s az üres góg részéről sértegetés, ily államokban azután igenis fölmerül a zsidókérdés. De miért?

A zsidóságot századok nyomása úgyszólván minden foglalkozástól eltiltá, eltiltották a földműveléstől, el az ipartól stb., egyedül a pénzzeli üzlet maradt nekik megengedve. A kiállott veszélyek a zsidóságot óvatossá, elővigyázóvá, üzleti szelleművé tették; azonkívül a zsidóságnak egyik főerénye, hogy a körülményeket fel tudja használni mint üzletember, szintén a hosszas üldözés eredménye.

Tehát, a zsidóság kereskedéssel foglalkozván, a kereskedés természetéből kiindulól, nagyobb ember- és világismeretre teszen szert, mint bármely más faj, mely a kereskedéssel nem foglalkozik. Különösen szembeütő pedig ez egy oly államban, hol a kereskedés mint ilyen, még megvetett állapot és a hol nem akarják elismerni, hogy a kereskedés hatalom, az anyagi jólét útja, szükségkép pénzforgalmat, s a javak szaporodását idézi elő.

A kereskedéssel foglalkozó zsidóság anyagi emelkedése s jóléte szálla ama főntebb jelzett léha nemzedékek szemében. Igen könnyű az ő tunyaságok, s a saját indolentiája által elnyomordott tudatlan tömeget a zsidóság ellen ingerelni, s a zsidóságot úgy tüntetni elő, mint anyagi baj okát, végre mint ultima remediumot, az antisemitikus mozgalmakat megkezdeni.

Igazolt-e ezen eljárás? Nem! a meghatározottabban nem! Mint ezt a művelt nyugot Európa élén oly dícső egyé-

nekkel, mint egy Hugó Viktor stb. el is ítélte.

Vajjon oka-e a zsidóság azon bajoknak, melyeket rovására irnak?

Nem! A nyugoti államok, úgy Amerika példája bizonyítja azt, hogy a zsidóság nem veszélyes mint azt a cultur Németországból kürtölik, ellenkezőleg vegyük szemügyre a zsidóság erényeit, s meg fogunk győződni, hogy kiváló állásukat éppen ezeknek köszönhetik.

Nézzük a zsidóságot otthon saját tűzhelyénél, látni fogjuk, hogy a házassági viszonyban sokkal komolyabbak, megfontolottabbak, s a zsidóság közt aránylag lehető kevés rossz házasság létezik, mi igen nagy erkölcsi momentum.

Nézzük a zsidó bánásmódját gyermekével szemben, bármely irányban, eltűnő kivétellel, mily gondnal csüng gyermekein, még a legszegényebb előtt is alig van nagy áldozat, melytől visszariadna, csak hogy gyermekei jövőjét biztosítsa; ha vagyont nem is adhat, de minden gyermeke kap megbecsülhetlen életfilozóphiát. Nagyon kiváló erénye a zsidóságnak az önállóságra törekvés s az összetartás; én egy igen ismert példát hozok fel, melyre nézve majd mindenki tud adatot, hogy a szegényebb sorsú zsidó fiúk már alig pelyhedző állal eltartják magukat, sőt esetleg szegény szüleiket is segítik — akkor, midőn a keresztyén gyermekek még szülőik terhei. Megvetendők-e már most ők iparkodásukért? avagy bővös mesterséget űznek-e? Oh nem — hanem nem szégyelnek dolgozni, dolog után menni.

Nézetem szerint példájok utánzandó!

Nézzünk szét az anyagi élet minden ágában, mily fáradhatlan szorgalommal megy a zsidóság minden csekély üzlet után is, mily ernyedetlen kitarítás honol bennök.

Ezzel azonban koránt sinesen az mondva, hogy ők mind egytől-egyig hasonlóak; vannak köztök is számos elmaradó és túlkapó egyének; általában ugyanezt mondhatni az egész emberiségről, a jó váltakozik a rosszal.

Már most egyesek túlkapásai miatt kelljen egy egész embertömegnek szenvedni-e! Miért? Egyesek szenvedélei

kielégítésére, a rossz kormányzat miatt aggódo népek megnyugtására. A játék veszélyes. A gyűlölet fellobogó lángját lehet-e korlátozni? nem fog-e az egyéb gyúanyagra is kiterjedni? avagy oly biztosak annak tudatában, hogy a zsidóüldözéssel minden bajnak vége lesz? Nem jö-e meg az étvágy evészközben? nem terjed-e el a gyűlölet a zsidóságról a többi felekezetek, nemzetiségek közzé? nem lenne-e ez nálunk halálos bírn nemzetiségi és vallási küzdelmek közzé, még a zsidókérdést is be-csempészni!

Hiszek a magyar nép józan ítéletében, hogy nem fogunk utánzó lenni a középkor felé haladó németnek s a faragatlan oroszoknak.

De a zsidóságra is honunk határain belül szép földadat vár.

Első sorban utánozni kell nekik a mivel nyugat mózes vallású polgárait, szívvél lélekben egyesülniök kell a nemzettel és magyarokká lenniök. (Körösi adatai szerint jó úton járnak.)

Másodszor az eddigi excluditívásról le kell mondaniok.

De ugyanezen óhajt nyilvánítom Magyarhon egyéb polgáraihoz. Fájdalmas érzés minden művelt egyénre azon megvetés, mely ma mint előítélet főáll a zsidósággal szemben. Legtöbb magyarországi helyen még a kaszinók-vagy egyletekbe zsidót be nem vesznek — (Kecskemét kivétel) — társas magán körökről nem is szólván...

Ezen korlátokat minden áron le kell küzdenünk; számot kell vetni, hogy a zsidóság tényező, sőt a kereskedés és pénz által legfontosabb tényező, hogy hivatva van ép a középosztályt megalkotni, mely 1848-ban kiesett a honi rendek közül, mind két részről oda kell igyekezni, hogy minden korlát lehulltával összekeveredve, a magyar nemzet erőteljes zömét alkossuk.

Ez irányban bizom az új nemzedékben.

Két égető szükség forog itt fent, t. i. a polgári házasság s a közös iskolák.

Ugy az egyik, mint a másik hatalmas ellensúlyozója az egyenlenségnek és erős hitem, ha 1867-ben az egyenjogositással a polgári házasságot kimondják, ma már Magyarországon a

a mult hetek sajnos eseményei nem következnek be.

Nagy örömmre szolgált, nem egyszer látva a Kecskemét város területén levő közös iskolákban levő gyermekek közti békés egyetértést.

Ez jobb jövőnk záloga!

A kecskeméti izr. hitközség kiszámíthatatlan hatású reform. lépést tett, midőn iskoláit közösekké nyilvánította, erős meggyőződésem, hogy ha ez ismétlődne minden községben, tíz év múlva Magyarországnak más arcualata lenne.

A vallási türelem a magyar faj egyik sajátossága, ha csak undok izgatás, még pedig igen nagy fokú nem jött közbe, a magyar mindig türelmes volt, hiszem, hogy eme ősi erényét ma is megtartja.

Mit fog Oroszország esetleg nyerni a zsidók kiűzésével? Azt a mit XIV. Lajos utódai nyertek a protestansok kiűzésével. A történetet a világot itélőszéke — a történelem esetei újra előfordulhatnak — a XIV-ik Lajos-féle dragónadokat a nagy forradalom követte. Ez lesz Német- és Oroszország sorsa is.

S ha esetleg nemtelen izgatók nálunk is a kedélyeket ingerelnék, esetleg némely helyt kitörésre is sarkalnák: reméljük, hogy a keresztyén intelligencia maga fogja a bajt orvosolni, vagy esetleg ez irányban kormányunk teljes erélyvel fog föllépni.

Izgatott időkben valóságot kiírni, közzétenni, kivált ha az a nagy publikum félrevezetett nézetével nem találkoznék: félremagyarázásokra adhat alkalmat; de a valódi független megteszi kötelességét mindenkor, minden irányban, minden erejével; mert midőn emez elveket nyilvánítom, a kor eszméinek hódolok, melyek mindenkor oltárom képei, t. i. a szabadság, egyenlőség és testvériség.

Ifj. Dr. Horváth János.

Politikai szemle.

Az egyiptomi játékba most egy kis francia intermezzo is szövődik, a mennyiben Franciaország ez ügyben még mindig igen kétes szerepet játszik. A koncezt sem akarja egészen odadobni, mert nem jó szemmel nézné, hogy a hatalmas Anglia egyedüli beavatkozása annak több előnyt és nagyobb hatalmat biztosítson az afrikai partokon az övének; de a beavatkozás mérve és mikéntje, különösen

Alig vette észre beléptemet, s tán inkább a nagy pihegés, melyen az emeletmászás fújta ki magát, árult el.

Örömráadván ugrott fel, alig találta helyem, csak hogy eljöttem, nem felejtkeztem el róla. Kinálta szivarral is, de hát ő nem szokott.

Szúrón süttött be az ablakon a nyári nap sugára, (tán éppen télire akarta a szobájába eltenni Bálint) s én az ablakhoz léptem, hogy a függőnyt lebozsássam.

Bizonyára nem feledte el asszonyom azt a jó vagy rossz tulajdonomat, hogy röktön észreveszek mindent. Nem tagadom, hiú is vagyok rá. Csodálhatja-e tehát, ha röktön észrevettem azt is, hogy a szobában folyosó első emeletén szöke fejét karjára hajtva egy ifjú lyánka állott; kék szeme búváros pillantástát tán föl is veté, midőn az ablakhoz léptem.

Nem lettem szerelmes. Ezt előre kell bocsátanom, hogy valamiképp félre ne értsen s e lapot el ne dobja. De az csak nem bűnöm, hogy röktön észrevehem pikáns kis orrocskáját, kaczer mosolyú szederakás s piczi füleit, melyek olyanok valának, mint valami kis rózsaszínű kagylók. Lehet, hogy tévedek, s nincsenek is rózsaszínű kagylók, nem vagyok jártas a zoológiában, de nekem e pillanatban úgy tűntek föl.

S mit gondol asszonyom, hány ember lábát tapostam volna én most nagyon szívesen le, csak hogy az említett fiatal lánykához jussak, természetesen illő bocsánatkérések mellett. A bocsánatkéréstől már csak egy lépés van a bemutatásig s nekem a legjobb alkalmam lett volna a kegyed esetleges kíváncsiságát a fiatal leány iránt bővebb adatokkal kielégíteni.

De így? a fiatal leány csak egyedül állott a folyosón, ha lemegyek, valószínűleg be is vonul s nem tehetek mást, mint visszafordulni Bálintoz, s tőle kérdezni: — No te jól meg tudod választani lakásodat, azt nem lehet tagadni, ki az a fiatal leány odalent? Nem is hiszem, hogy nem annak a kedvéért jöttél ide.

Bálint a világ legfigyelemkérőbb hangján feleli:

— Nem tudom.

— Talán még nem is láttad. Tőled az is kitellik.

— De láttam.

— S nem tudod kicsoda? Hogy nem lehet azok iránt érdeklődni, kikkel az ember egy házban lakik... hátha rossz emberek?

— Ugyan menj már, te még mindig a régi bohó vagy.

— No én nem laktam olyanokkal, de kérlek, hozzá még szép leánynyal, a kit nem ismerek.

— Azt tudom. Te teheted. De látod, kedves barátom, sokkal egyéb az én dolgom, mint másokkal törődni. Nekem azután kell látnom, a miből megélek.

Igy ebben ez elmúlt.

Nem akarom hibáimat szépíteni, kegyed előtt nem is tehetném, s lehetséges, hogy a szép vis-a-vis-nak is volt része a többi látogatásokban, melyben Bálintot részesítém. Nem kutatom

— Még mindig nem ismered vis-a-vidat?

— Nem... de igen!

— Asszonyom, e válasz: „Nem... de igen!” És biztosíthatom önt, hogy Bálint el is pirult.

De mért pirult el? Mert ismeri? Mert kérdeztem? Mert észrevette, hogy a mily rövid volt válasza, ép oly sokat is fejezett ki?

— Ah, te ismered? Nos, hát kicsoda?

— Vértesy Ella, Vértesy Lajos, főtörvényeszéki bíró leánya.

— Hát mégis van időd másokkal törődni. Hisz már a családfáját is ismered.

— Nagyon egyszerű a magyarázata. Valami igen sürgős másolatni valója akadt s a házmeztér engem ajánlott neki. Mondá, hogy igen lekötelném, ha megtehetném. Kérése oly szíves volt, hogy nem tagadhatám meg.

— És?

— És, és, semmi tovább. Úgy látszik, igen megkedvelt. Bemutatott leányának is midőn egyszer szobájában találtam, onnan tudom a keresztnevét.

— Be...mu...ta...tott...? S ez nálad „semmi tovább?”

— Összegezzük. Lehivatják, bemutatják s a kérdésre, hogy ismeri-e, azt válaszolja: „Nem... de igen!” s elpirul. Ez legalább is gyanús.

És én, ha úgy nem ismerem Dorogi Bálintot, mint a hogy, hát gratulálnék neki. De így? Isten tudja.

Nem szólok, még irigységnek lehetne venni, s ki tudja, nem az-e?

Nem sokára új meglepetés várt reám.

Dorogi Bálint közlékeny lett. Nem várta, míg fölkeresem, eljött ő maga, nem várta, míg megkérdem, beszélt kérdezetlen is, szinte láttam, hogy könnyebbedik a lelke tőle.

S ez, tudja asszonyom az első stádium.

— Képzeld az öreg Vértesy lehvivatott ismét, elmondta, hogy leánya külföldi pensionátban nyervén neveltetését, ez némileg egyoldali lett, s nem volnék-e hajlandó azt különösen a magyar költészetet illetőleg kiegészíteni?

— Ugy és te...

— Ella kisasszony szintén kért s ily körülmények között...

— Nem tagadhattad meg, természetesen.

— Hazafias kötelességet is véltem teljesíteni.

— Már mentegeti is magát.

— S hogy vagy új tanítványoddal megelégedve?

— Ah, barátom, oly nőt, mint Ella kisasszony, még nem láttál s nem ismertél soha. A női szendesség egyesül benne, avval a kimondhatatlan szépségű kacérsággal, mely őt oly bályossá teszi. A folyton szikrázó szellem a tehetség mélyével van benne párosulva... oh Ella kisasszony nem mindennapi nő.

Persze, hogy nem mindennapi nő. Ella kisasszony nem kívánta volna meg a tiltott gyümölcsöt s annak a bizonyos szekrénynek a fedelét sem pattintotta volna föl.

Utóvégre is mit akar asszonyom, valamennyien ép ily, vagy még külön építettökben dícsőitettük első szerelmünket. S nekem volt részem, nem kevés, hallani az én Bálint bará-

tom szakadatlan ömlengéseit Ella kisasszonyról, a ki nem mindennapi nő.

Ez pedig, mint mindnyájan nagyon jól tudjuk, már a második stádium.

Nem sokáig tartott. A közlékenységet hallgatás, zárkózottság váltotta föl. Elmaradt tőlem újra, megvárta, míg én mászkol fel hozzá s ha már ott is voltam, harapófogóval ha tudtam a szót belőle kivonni. Az útczán ha látott, már messziről elkerült, s vettem észre, hogy egyáltalán nem szeretete, ha „róla” beszélek. S a mi még legaggasztóbb volt, ő a kiváló, ernyedetlen szorgalmú hallgató elmaradozott az egyetemről is.

Pedig az ő helye üresen maradt még a tanteremben is. Ugy megszokta már mindenki, hogy az a nyurga, bágyadt fiatal ember napról-napra elfoglalja helyét ott az első székekben éppen a tanár úrral szemközt, hogy le se ült más a helyére. S a tanár úr is úgy megszokta maga előtt azt a kiváló figyelemű hallgatót (nem sok került ki az egész frequentióból), hogy az egész órán mintha mindig csak annak beszélt volna.

Szöveget is ültött a tanár úr fejébe mindjárt, előbb még azt hitte, hogy beteg, de aztán, hogy látta hol eljön, hol meg elmarad megint, összerántotta hosszú szemöldökét s csak a fejét rázta.

Bálint pedig ugyan nem bánta akár mi lesz a tanár úr szemöldökével, meg a fejével, a maga útját járta. Betöltötték a helyét is a tanteremben, s a könyvtárakat se lakták már egész nap.

Csak azt szerettem volna még tudni, vajjon meddig tart el ez a második stádium, mert kezdett már hosszúra nyulni egy kicsit, s félttem, hogy Dorogi Bálint egészen melanchóliába esik. Úgy is nagy volt benne a hajlandóság reá. De hát utóvégre mégis csak vége szakadt s átlépett a harmadikba.

Kegyedet, asszonyom nem fogja ez meglepni, természetes következmény ez, s tudja azt is jól, hogy miben áll.

pedig a pénzkérdés iránt még ma sinek magával tisztában. Ez okból nem lehetetlen, hogy Franciaországban csakugyan kormányváltás fog beköszönteni, miután a Freycinet-kormány egy ízben már úgy is beadta lemondását, s csak a köztársaság elnökének erőlyes és loyális fellépése volt képes további maradásra bírni. Franciaország mindenekelőtt a suezai csatorna biztonságára vonatkozólag tesz hadi készüléket, mert bár arabi forma szerint megigerte Lessepsnek, a csatorna építőjének, hogy azt meg fogja kimélni, de a fanatismus ellen az ő ígérete sem elég biztosított. Így tehát valószínű, hogy a suezai csatornát francia katonaság fogja megszállani. E közben Anglia folyvást készülődik, s szállítja a csapatokat, nem gondolva egyik tétovázó hatalommal sem, mert jól tudja, hogy minden idővesztegetés csak Arabi erejének növelésére szolgál, kinek ez idő szerint állítólag ötvenezer embere van, kiknek azonban negyedrészre is alig jöhet számításba. A Khedive most már Arabit forma szerint lázadónak nyilvánította, s a miniszterstégtől megfosztotta, — viszont azonban Arabi is proklamációt bocsátott ki, melyben megtiltja, hogy a Kkedivének valaki engedelmeskedjék, vagy tőle rendeletet fogadjon el. Konstantinápolyban pedig a conferentia még mindig alkudozik a portával a török csapatok küldése iránt, de ez csak úgy volna hajlandó arra, ha az angol csapatok eltávoznának, mire azonban az eddigi készülétek és vívmányok után nincs kilátás, mert Anglia teljesen el van határozva arra, hogy egyedül is végrehajtsa az egyiptomi expedíciót.

Fővárosi levél.

XXI.

Még valami az utazó írókról. — Hogyan tértek vissza. — Fölsőleges bemutatás. — A „343-as” levele. — Mi volt benne. — Ki az a menyecske? — Adják vissza! — Egy kis füzetke. — Nem kriminális. — Teljes cím. — Ar. — Nehány passus a tartalomról.

Az argonauták visszaérkeztek! Elindultak a szöke Duna fodros hullámain és visszatértek dicsőséggel megrakodtan, agyonfáradva és agyonéltetve a délibábos alföld tengersivatagján. Olyan volt mind egyikük, mire beért e se alföld, se felföld fővárosba, mintha egy darabka szántóföldet eszentek volna közakarattal s testvéries osztálylással a torkukba, és mintha csak a Herkules-füvésztől legiszapossabb classisába mártogatnák volna mindnyájukat.

De minek is mesélem én ezt itt el? Kedves olvasóim néhány órával az előtt, hogy én viszont láttam őket, szemtől szemben élvezték az ő kedves jelenlétüket és a leghitelesebb tapasztalat által győződtek meg róla, hogy hány szép férfi és hány szép nő — akarom mondani: hány eszű arcz és kedves lélek volt azok között, kiket hét nap és hét éjszaka megoasztároztok föl Magyarországra!

Nem is akarom én őket bemutatni, és még kevésbé jut eszembe, hogy róluk vagy újtokról beszéljek levelemben; csak egy levléről akarok szólni, melyet tegnap hozott hozzám a „343.”

Dorogi Bálint lelkendezve fut egyszer hozzám, egyenesen a nyakamba veti magát, s ott zokogja el, hogy ő a legeslegboldogabb embere az egész világmondenségnek.

No hisz jól van édes barátom, Bálint, elhiszem ám én azt szép szóra, nem muszáj azért elpityeregni a Jeremiás siralmaik; tartogassuk még azt szebb időkre, szükség lesz majd arra.

Már én nem tudom, hogy szerelmes embernek a merije is nagyobb-e, mint különben, vagy hogy tán Ella kisasszony... én bizon nem tudom, a pletyka pedig nem szokásom, elég az ahhoz, hogy Dorogi Bálint eljutott szorencésen a negyedik, az utolsó stádiumba, a mikor minden legeslegboldogabb halandó szerető csupa emberszeretéből a keblére ölelni az egész világot.

Nem akarom önt, asszonyom, a szerelmes pár... azaz, hogy nem szerelmes pár, mert a párja, hogy szerelmes volt-e, arról nem tudok, tehát a szerelmes Dorogi Bálint bohóságaival untatni. Ki volt boldogabb ő nála? Biz az igazat megvallva, nem is mindennapi dolog, hogy az ember praeclectiákat tarthasson az imádoztójának. Sose kell az ablakra kerülnie: bejárhat az ajtón.

Az az egy baj van az egészben mindössze, hogy az idylli állapot nem sokáig tartott. Hisz úgy is illik az. Biz a felhajtott kő, ha elérte a dobás csúcsát, csak egy pillanatra áll meg, azután száll vissza, lejjebb lejjebb.

Nem sokáig szokott az az utolsó stádium tartani, az ember csak elkancsalit egy darabig a ragyogó csillagokra, meg a méla holdra, mikor aztán megelégtelte ezt a mulatságot, veszi a kalapját s megy ki jobbra, ki balra.

Megszakította pedig az idyllt az a nagyon egyszerű valami, hogy Vértessy úr azt találta, hogy Ella kisasszony nagy leány lett, viselhet már személyes ruhát is, szóval eleget tanult; most már bállokba, színházba jár s hát eddig van. Ó milyen együgyű ember volt Vértessy úr még fötörvényszéki bírólétére is, (a mi különben nem is zár ki semmit), ha tán gondolt

A levélben szóról szóra ez volt: „Kedves barátom! Tudom, hogy te szoktál a kedves kecskeméti közönségnek fővárosi újdonságokról fecsegni; tudom azt is, hogy el szoktál nekik olyan dolgokat is locsogni, melyek nem egészen ütnek meg az újdonságmértéket. Elj a heti leveledben is e szabadsággal és kérd vissza egy nagyon szép menyecske-től ott felejtett szívemet. Estére a budai szinkörben lát és többet is beszél barátod...”

... (Persze az eredetiben név is van, de nem akarom, hogy a nevem egészen rám illjék!)

Mint jó orvosa a lelki betegségeknek és kíváncsi öre a baráti titkoknak, rendes időben ott voltam a találkozóhelyen; ő is ott volt. Halvány arcza, mély tűző becszett szeméi és a szenvedélyes köszöntés elég élűken illusztrálták az ő kedvelt sóréntői dalát:

„A költő tova haladt,
De szíve ott maradt...”

— Igen barátom — válaszolá elégikus hangon — a mint én a fenti dalt fülébe sutogtam mosolyogva — a mi nem történt meg rajtam Szerbiában s Romániában, az megesezt rajtam abban a híros városban.

— És kitől kérjem vissza szívemet?... — Attól a szép menyecske-től, a ki... — és itt annyi epithetont, meg oly sok szerelmet, nagy istent, holdsugárt és dalt beszélt össze-vissza, hogy én, ha présbe csavarintanának se tudnék többet emlékeimből elmondani, minthogy a matinée alatt a baloldali páholyok egyikében, a banketten pedig igen közel ült ő hozzá!...

Ha ezek után megtudja önök közül, kedves szép olvasóim valaki, hogy kinél maradt az én jó barátom szíve, eszközöljön ki valahogy megnyugvást neki!...

A közvetítést én teljes készséggel elvállalom!

Levelem második részében egy könyvről akarok írni.

Nem tudományos könyvről fogok beszélni (ez nekem is borzasztó), nem is dicsérek föl regényt (a dicséretzengés nem kenyerem) és nem ütöm agyon valamelyik csöpördő fűzfás szárnypróbálgatásait (a lantpengetők engem ütnek agyon): csak egy kis füzetke-ről szólok majd!

Es hogy még ettől se ijedjenek meg kedves olvasóim, előre bocsátom, mint a jó kereskedő, hogy az én füzetkém nem szól se orthodox zsidó-ról, se eszlári sakterrőről, hogy félniük kellene a magas kormány bepörölt körendeleteről: az én kis füzetkém a könyörületesség mellett izgat; a jó szíveknek szól és egy nemes lelkű ember által rendezendő népünnepről egyszerű programjáról beszél.

A teljes czime a következő:
A Fővárosi Szeretetház javára
Szent István napján
1882. évi augusztus hó 20-án
a budapesti városligetben
tartandó
Országos Népnepély
Programja.

valamit, s azért tette rá a leánya fejére a doktori sílveget, mintha bizon oly messze esnék a harmadik emelet az első-től, meg nem volna hűséges szobalányok stb. stb.

Dorogi Bálint új zárat tett az asztalja fiókjára. Jól van, barátom Bálint, hiszen ha olyan féltős holmid van, leg is jobb azt zár alatt tartani. Hogy mit őrzött, találja ki kegyed asszonyom, nekem nem mondta soha. Hogy apránként szereshette be a kincsét, onnan sejtem, hogy egy-egy napon csak úgy ragyogott le a boldogság az orcájáról. Máskor meg lesni kellett a szót az ajkáról. Eleinte a boldogság napok voltak szaporábbak, de biz lassan-lassan elmaradoztak ezek, úgy hogy komolyan féltettem Dorogi Bálintot, hogy búskomorságba esik egészen.

Gyógyítani pedig, még ha tudom, se bírtam volna, mert vége volt a bizalomnak, vége a barátságának, vége mindennek, Dorogi Bálintból valóságos barlanglakó medve lett, a kit látni nagy időben lehetett egyszer, hallani pedig akkor se.

No de hát rájöttem a bajára magam is. Nagy garral hirdették aranysegélyes jegyek, hirdapok, meg a más, hogy: Vértessy István fötörvényszéki bírólétéről és kedves, szellemes és nagyműveltségű (szegény Bálint!) leánya Ella ma tartá esküvőjét... mit tudom én már kivél.

No hát igen. Az egyik már jobbra, no Bálint, most mutasd már hogy nem hiába vesztegetted rád a sok dicséretet, most mutasd már meg, hogy okos ember vagy.

A lapok egész részletességgel hozták, hogy milyen díszes volt a vendégszórú minden egyes virágszála, hogy a menyasszony ilyen meg amolyan, a hogy azt már szokták.

Akkor már egy hete nem láttam Bálintot. Az nap feljött hozzám, alig ismertem rá. Összetört kalapja, sáros ruhája, dült vonásai, kuszált haja, kimeredő szeméi, lézengő járása nem mutatta többé azt a rendet, tisztát, mértékletes fiút, a ki még e tekintetben is mindig példaképünk volt. Szótlanul ült le, rám mereszté

Es e füzetke teljes ára két igazi rakrajczár!

De ez még nem is minden! Mert a füzetke egy sorajjegyet is képvisel, melylyel birtokosa akar egy — meidinger kemenezét is nyerhet! — Bárcsak én nyerném meg egy téltre szóló fütényi valóval!

Es minő dolgok vannak e füzetkében! Lássunk néhány számot a javából.

25. A legszebb hölgyek szépségversenye — 10 díjjal. E tiz díj közül az első díj pompás drágakövekkel kirakott arany-karpercz, melybe a következő szavak vannak véve: „A legszebb hölgynek az 1882. évi augusztus hó 20-án Budapesten tartott nagy nemzetközi szépség-verseny győztesének.” E verseny az egész nap folyama és szabadég alatt egy 20 tagból álló magas női tőkélyek iránt rendkívüli fogékonysággal és kiváló művészi érzékkel bíró versenybíró-ság előtt fog végbemenni, mely szavazattöbbséggel fog ítéletet hozni.

26. A legszebb női szemek versenye — 10 díjjal. A versenybíró-ság által legsebbebbnek talált 10 pár angyali női szemek gyönyörködhetnek az általuk nyert szép díjakon.

27. A kis női kezek versenye — 10 díjjal. Kik azok a nők, a kiknek Magyarországon a legkisebb kezüik van? Ezt is meg fogjuk tudni. A kéz szélessége és hosszúsága centiméter-mértékkel a versenybíró-ság által meg fog mérteni. A 10 legkisebb női kéznek fognak a díjak átnyújtani, az ő kis ujjaikra értékes gyűrűk fognak húzatni.

28. A legkövérébb nők súlyversenye — 10 díjjal. E verseny egy kiváló keleti izléses bíró versenybíró-ság előtt, egy nőiesen pántlikákkal és virágokkal felszított mázslón fog végbemenni. A győztes hölgyeknek egy vonzó mosoly és készszoritás kíséretében fognak a szép díjak egy finom török zsebkendőbe bekötve átnyújtani.

29. A legmagasabb nők versenye — 10 díjjal. A legmagasabb 10 hölgynek annak rendje szerint fognak a díjak egy udvarias meghajtás mellett átnyújtani. E verseny egy csupán kis termetű urakból álló versenybíró-ság előtt fog végbemenni.

30. A legszebb férfiak férfiszépség versenye — 10 díjjal. A tiz legszebb férfiak fognak sorrendben a díjak egy 10 szép hölgyből álló részrehajlatlan versenybíró-ság által szavazattöbbséggel odaítéltetni. Ha e versenybíró-ság nőtajai közt a díjak odaítélésében megegyezés nem jöhetne létre, köztük viszály támadna és mindegyik egy másik férfiban vélné feltalálni a férfiszépség tőkélyeit, azon esetben egy 3 férfi tagból álló versenybíró-ság fog döntő ítéletet hozni.

31. A nagy fejek versenye — 10 díjjal. A tiz legnagyobb fej sorrend szerint nyeri a díjakat.

32. A nagy orrok versenye — 10 díjjal. A tiz legnagyobb orr sorrend szerint nyeri a díjakat.

33. A nagy fülek versenye — 10 díjjal. A tiz legnagyobb fül sorrend szerint a díjakat.

csaknem örzöngő szeméit egy darabig, aztán lehajtotta fejét az asztalra s zokogott, zokogott.

Soha életemben nem hallottam olyan keserves, szívzaggató zokogást. Elmúlt minden kedvem. Kértem, könyörögtem, beszéltem neki, meg akartam nyugtatni, hiába. Rám se hallgatott, zokogott tovább, s mintha csak azért jött volna fel, hogy legyen magát hol kisírnia, vette kalapját megint s elrohant. Én utána futott, mint az örült. Nem érhettem utol. Kerestem lakásán másnap, harmadnap. Sose leltem odahaza. Gazdasszonya beszélte, hogy több egy heténél, hogy nem látta.

Bizon nem igen mutatta ő magát azontúl se.

Hozzám föl fölnézett hébe-korba s valahányszor jött mind szomorúbb képét mutatta az elzúllott embernek. Ugy elszorult a szívem valahányszor láttam. Nem szólt soha semmit, ráborult az asztalra és sirt egy sort, külseje, mindene annál többet beszélt kérdésen is, hogy hol tölti napjait, hol veszi életét.

Hiába volt minden beszédem, minden kéresem, nem hallgatott rám, láttam magam is, hogy vége, vége itt mindennek.

Most már nagyon rég nem volt nálam. Ki tudja, hol csatangol az országúton valahol. Lehet, hogy tán valaha még elkerül oda kegyed felé is. Megviselt, összetört ember nagyon. A kegyed jó szíve nem fogja semmi nélkül elhajtani az ajtó elöl.

Vegye asszonyom, mintha helyére gördíteném vissza a kis fauteult: kegyed is föláll, elkísér az ajtóig és én csókot lehellek arra a parányi kis kézre, melyben nem is tudom, hogy fér meg annyi áldás.

Ellát kérdi asszonyom? hogy mit vágyott a gazdag juhász a szegény ember egyetlen bárányára? Hagyja el, asszonyom, hagyja el, higgyen nekem: férfi sorsa a nő! Kegyed most nem felel tudom, de hogy meg nem adja magát, arról is meg vagyok győződve, s épen azért türelmetlenül várja a választ a kegyed vén barátja.
Szentesi Kálmán.

Ezek után, azt hiszem, nem kell e füzetkéhez commentár?

Nem is adok. Locifecsi Kálmán.

UJDONSÁGOK.

— Lapunk mellékletének tartalma: Az írók és művészek Kecskeméten. — Értésítés a kecskeméti rom. kath. főgymnasium 1881/2. tanévi életmózanatairól. — Melyik fának nincs árnyéka.

— Jókai Mór polgármesterünkhöz, ki az írók és művészek látogatása alkalmából a rendező-bizottság nevében öt városunkba hívta, a következő levelet intézte: „Tekintetes polgármester úr, kedves barátom! Hálás köszönettel vettem a kecskeméti rendező-bizottságunk szives meghívását; a mostani alkalommal kétséges egészségi állapotom mellett, nagy sajnálatomra, nem felelhetek meg a baráti megemlékezésnek, de remélem, hogy ősz felé megszerezhetem magamnak azt a gyönyörűséget s leróhatom azt a kötelességet, hogy a rám néve oly feledhetlenül kedves Kecskemét városát meglátogathassam. Addig is fogadják és adja át a bizottságnak legforróbb üdvözlőmet. — B. Fűred, 1882. 23/7. igaz barátja Jókai Mór s. k.”

— Mibe kerültek a művészek? Az írók és művészek fogadtatását rendező bizottság a következő számlát terjesztette be kiegyenlítés végett a város polgármesterének: 1) Ebéd 122 vendég és 20 fiatal rendező számára, bor, cigány stb. 492 frt. 89 kr. 2) Műkerti kiadás, sör, pogácsa 98 frt. 44 kr. 3) Rendezőjelvények és levelezés 8 frt. 20 kr. Összesen 606 frt. 53 kr. — A hangverseny bevétele 185 frt. Kiadás 42 frt. 56 kr. Maradt tiszta jövedelem a Katona-ünnepély költségeinek fedezésére 142 frt. 42 kr. Ezen összeg a takarékpénztárba helyeztetett.

— Nyilvános köszönet. Az írók és művészek társaságának itteni fogadtatását intéző hatvanas bizottság elnöksége lapunk útján is köszönetet mond városunk mindazon polgárainak, kik részvétük és közreműködésük által a bizottság eljárását nemcsak megkönnyítették, hanem ama városunk tekintélye és jó hírnevét megillető fogadtatásnak is fötényezői voltak. Különösen pedig köszönetet mond azoknak, kik e szorgos dolog időben is kocsijaikat oly nagy számmal készséggel rendelkezésre bocsátották; — kik továbbá az utcák öntözésében s a példás rendfentartásában a hatóságot is támogatják; — végre azon ifjak és leányoknak, kik úgy a műkerten, mint a városban szolgálatkészségük, előzenyességük és mindenre kiterjedő figyelmök által a rendezésben oly sikeresen közreműködtek; — nemkülömben azon tisztelt úrnőknek is, kik virágok és koszorúk összegyűjtésében fáradoztak. Nyilvános elismerése ez annak, hogy nagyobb ünnepélyek sikeres rendezése csakis az összpolgárság együttes közreműködése által válik lehetségessé.

— Haladunk. A városi tanács kezdeményezésére s ajánlatára a törvényhatósági közgyűlés elhatározta, hogy a város egyes helyein Parragh Gedeon úr közbejöttével ivókutakat fúrat, hogy ez által a városban érzett ivóvíz-szükség némileg enyhíthessék. Valóban czél szerű s méltánylást érdemlő igyekezet.

— Egy szerencsétlen fiatal ember H. J. péczeli születésű joggyakornok tartózkodott városunkban f. hó 26. és 27-ikén, mely idő alatt az örültés annyira kitört rajta, hogy rendőri felügyelet alá véve, a kapitányi hivatal udvarába szállították be, hol éktelen káromlásai s dührohamaiban alig lehetne fékezni. Magáról minden ruhát letéve szidalmazta az egyes hivatalnokokat, s szentül fogadva, hogy pár nap múlva kideríti a tiszta-eszlári ügyet. A jobb sorsra érdemes fiatal embert mint mondják, szerelmi bánat vitte a kétségbeeső helyzetbe.

— Épen most jutott tudomásunkra, hogy a trencsényi állami felsőbb leányiskola felügyelő tanítónőjénél, az intézet helyiségében, havi 20 frt. fizetésért, teljes ellátást nyervehetnek mindazon leánygyermeknek, kik a német nyelvet elsajátítani ohajtják és emellett az intézetben tanulmányaikat végezni akarják. Ajánljuk e jó alkalmat a nagyérdemű közönség figyelmébe. — Közlebbi tudósítást nyerhetni dr. Dékány Ráfael főreáliskolai igazgatónál Kecskeméten.

— Edelsheim-Gyulai főhadparancsnok a hét elején városunkban volt egy napra.

— A számtisztai állás betöltése csak a szeptember hónapban tartandó rendes havi közgyűlésen lesz keresztül vite, mely ideig főispán úr ő méltósága szabadságidőt élvezvén, candidáló bizottságot személyesen nem nevezhet ki.

— Lopás. Latos Józsefné sz. Kovács Juliánna Énekes János 10. t. 162. sz. alatti lakos házából annak távollétében egy malacot tolvajolt el, káros kis leánya által azonban a piacdon felismertetvén, sikerült a tolvajt — ki beismerésben van — elfogni s a járásbíró-sághoz átszolgáltatni.

— Öngyilkosság. Németh Rozália 17 éves hajadon kétségbeesett helyzetében villó-altali önmérgézés által vetett véget életének.

— Özv. Bábiczky Imréné úrnő a budai-nagy-útea 36-ik számú (Somodi János-féle ház) lakásán úgy leány-, mint fiúgyermeknek iradalmi és grammatikai oktatást ad a német nyelvből. Ajánljuk a t. szülők figyelmébe.

— Az osztrák-magyarbank f. hó 27-én tartott ülésében elhatározta, hogy az osztrák-magyarbank 1880-ik évbeli 1000 frtos bankjegyeinek kibocsátása folyó évi szeptember hónap 1-ső napján megkezdessék.

— A városi törvényhatóság legutóbb tartott közgyűlésében elhatározta, hogy a városháza előtti kocsiutat jómínőségű élére állított vasastéglával kikövezteti.

— Gazdáinknak tellik öröme Jupiter Pluvius ajándékában. Ezen a héten jó eső termékenyít meg földünket; senyvedni kezdő terményekbe új életet hozott. A eséplés ép most folyik nagy mertékben, hanem a duzzadó remények néhol nagyvon leohadtak a kedvező eredmény iránt.

— A kistemplom mellett levő ovoda a jövő iskolai évben, tehát már szeptember hónapban a 3-ik tized, sétatér-útea, Hanusz-féle házba tétetik át, mely Péntek Józsefné ovónő felügyelete alatt áll; addig az Erzsébet-templom mellett helyiség szegény-gyermek menhelyülé alakítottatik át s Kazal Ferenczné őrzetére bízatik.

— A helybeli „szegény tanulókat segélyező egyesület“nek f. évi június hó 25-dikén tartott nyírt mulatságán Weisz Henrik úr 2 o. 6. forintot teljűfizetni sziveskedett; ennek nyilvánosságra hozatala felelőkönyvből eddig elhalasztatván, főt nevezett egyesület e helyen

és jelenleg fejezi ki köszönetét a t. adományozó úrnak.

— Meghaltak f. hó 21-től 27-ig bezárólag: Július 21-én Gyenes Julianna törvénytelen fia Lajos 1 hónapos, sorvadás; Gál Ferenc fia Sándor 4 hónapos, sorvadás; Kecskeméti Ferenc leánya Rozália 5 hetes, veszületett gyengeség; Treceskó Kis Erzsébet özv. Juhász Mihályné 70 éves, végelgyengülés; Német Anna Nagy Istvánné 59 é., gimikőr. 22-én: Újszászi Imre fia József 6 hónapos, fogzási görcs; Verdon Erzsébet törvénytelen fia Károly 2 éves, vizkór; Szabó Ferenc fia Ferenc 1 1/2 éves; Kara József fia József 2 éves; Sziládi Julianna törvénytelen fia Ferenc 16 napos, görcs; Palotás Terézia törvénytelen fia László 2 hónapos, idétlenség; Darida István leánya Rozália 10 hónapos, sorvadás; Német László Leánya Rozália 17 éves, öngyilkosság (villanymérgezés). 23-án: Rabcsó Imre fia Antal 8 éves, bélhurut; Dudog János fia János 1 éves, hashurut; Kókai Szabó István fia István 4 éves, bélhurut; Drégeli László nős 72 éves, aggkór; Szekeress Julianna törvénytelen leánya Mária 6 hónapos, sorvadás; Szabó László fia József 1 1/2 éves, bélhurut. 24-én: Zsámboki Mihály nős gazdálkodó 42 éves, agylob; Szentgyörgyi Mihály leánya Judit 6 hetes, görcs; Kovács Sándor fia József 2 hónapos, görcs. 25-én: Domokos Gábor fia József 10 hetes, sorvadás, Pirocska József leánya Etel 1 1/2 éves, bélhurut; Benkovics János fia János 8 hónapos, bélhurut. 26-án: ifj. Széles Imre fia Imre 7 hetes, sorvadás; Polgár Erzsébet törvénytelen leánya 2 hónapos; Takács Mária törvénytelen fia László 10 hónapos; Bíró István fia István 3 hónapos, bélhurut; Kecskés Sándorné Szabó Mária 42 éves, méhvérzés; Kecskés Sándor halvaszületett leánya; Hoskó József fia József 5 hónapos, görcs. 27-én: Nagy Verona törvénytelen leánya Verona 3 1/2 éves, görcs; Kovács János fia János 1 éves, sorvadás; Máté János nős napésimos 42 éves; Tóth Rozália G. Szabó Sándorné 46 éves, szülés; Sós György fia József 10 hetes, sorvadás; Öll Jakab leánya Julianna 4 hónapos; Úveges Magdolna törvénytelen leánya Magdolna 10 hónapos.

ORSZÁG-VILÁG.

Kállay közös pénzügyminiszter e hó 30-án személyesen megy Boszniába, hogy ott a viszonyokhoz képest a közigazgatást berendezze. — Gróf Szapáry pénzügyminiszter a budget összeállításával foglalkozik. — Sz. István napra a fővárosi szeretetház országos népiünnepélyt rendez a Városligetben. 40 kr. belépti-díj mellett számos nyemény van kitűzve, ingyen hús és bor, stb. stb. — Az egyptomi háborúban híressé vált Arabi pasáról azt írják, hogy spanyol eredetű. — A magyar államvasutakon a jövő télen új fűtőkályhák alkalmaztatnak, melyek használatával 50% fűtőanyag takarított meg. — Egy 94 éves barát halt el Macedoniában, a ki 68 éven keresztül soha el nem hagyta szobáját és senkivel se közlekedett. — Rezső trónörökös nejével e hó 29-én Hátszegre utazott, a hol egy hetet fog tölteni. Onnét Bécsbe és Ischlbe rándul és szeptember elején meglátogatja Triesztet. — Eötvös Károly képviselő, a tiszta eszlári sakter védője, állandón Nyiregyházára tette át lakását. — A bécsi csillagvizsgáló Palisa egy új planetát fedezett föl. — Alexandriában borzató gyilkolások történnek. A keresztények fejeit rudakon hordozzák az utcákon. — Boszniában 13,800 katonának szabadságot adtak. Ezzel is kevesebb a költség. — A kereskedelmi miniszter a lötenyészttel elősegíteni óhajtván, esőderőket vásároltat. Az eladókknak augusztus 20-ig kell jelentkezni. — Hoszter a várpalotai híres rablógyilkos halálbüntetését a legfőbb törvényszék élethosz-

szigiani gályarabságra változtatva. Hoszter a mult héten megszökött, de ismét elfogták. — Garfield a meggyilkolt amerikai köztársasági elnök hulláját oly kitünően balszamozták, hogy testén a rothadás legesekélyebb nyomai se látszanak. — Zala-Egerszegeen egy cigányasszony a mezőn elásva egy arany koronát talált; az alispánnak adatott. át. — Smyrnában egy tűzvész alkalmával, mely 7 óráig tartott, 1400 ház égett le és 6000 ember hajléktalanul maradt. — Nagy napfogyatkozás lesz a jövő évi május hónap. — Szében- és Háromszék megyében nagy felhőszakadás volt. — Pálmay Ilkát Strampfer szinigazgató szerződötteti akarja. Kilátás van tehát arra, hogy már őszszel ott Bácsban fog fellépni. — A kótairás feltalálójának, Arezzói Guidónak szülővárosában Arezzóban emléksobrot állítanak, melynek leplezésénél harmincz daleyget fogja az ünnepi hymnust énekelni. — Károly román király, hir szerint, Budapesten találkozni fog Ferenc József király ö felsejével. — A régi tizes és százas bankjegyeket a bank pénztárai csak e hó végéig fogadják el fizetésül; azontúl csak a budapesti és bécsi föntézetek váltják be.

Tiszta búza métermázsánként	8.90 krtól	9.20 krig.
Kétszer "	7.70 "	8. — "
Rozs "	5.80 "	6.20 "
Árpa "	5.90 "	6.10 "
Zab "	7.40 "	7.70 "
Tengeri "	7.40 "	7.80 "
Krumpli "	1.90 "	2.10 "

Felelős szerkesztő: FEKETE JÓZSEF.

HIRDETÉSEK.

ÉRTESETÉS.

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy folyó hó 20-án saját nevünk alatt a **reform. egyház bazárépületében** (Szappanos József volt bolthelyiségében) **posztó-, vászon és divat-árú üzletet** nyitottunk, a melyet ezen szakmába vágó árúcékkelkel dúsan berendeztünk. Több évi szakismeretünk bennünket azon kellemes helyzetbe juttatott, hogy t. vevőinket jó minőségű árú juttatás ár melletti kiszolgáltatásban részesíthetjük. Kérjük végül a n. é. közönséget, hogy teljes bizalommal hozzánk fordulni, s fiatal vállalatunkat pártolni sziveskedjék. Midőn a n. é. közönség szives támogatását s nagybecsű pártfogását óhajtuk, fogadják kiváló tiszteletünket. Kecskemét, 1882. július hó 20-án.

Witz Testvérek.

121 (3—2)

Kiadó-lakás.

Nagy-körösi-útczában IV. t. 13. számú ház, mely áll 4 szoba, konyha, 2 speis — egyike eselédshobául is használható — 1 kamra, 4 lóra való istálló, pinche és padlából külön udvarral f. évi Szt.-Mihályra kiadó. Értésit 134 (1—1) **Ujszászy Gyula,** ügyvéd.

Egy 3—4 gymnasiumi vagy reáliskolai osztályt végzett fű tanoncuzul felvétetik a GALLIA-féle

123 (2—2) könyvkereskedésben.

Birtokeladás.

Hajagos Illés — alsó-szentkirályi (szikrajárászeéli) 110 katasztrális hold, és felső-szentkirályi 50 katasztrális hold — tanyaföldje előnyös feltételek mellett szabad kézből eladó. Az eladási feltételek iránt értekezni lehet a tulajdonossal, vagy e részbeni megbízottja: ügyvéd Zombory László úrral. 132 (1—1)

Ház-eladás.

Néhai H. Kovács Anna özv. Ipacs Szabó Imréné — VIII. tized Halasi-nagy-útea 22-ik sz. a. — volt háza szabad kézből eladó; értekezhetni **Dr. Kocsis József** háztulajdonossal. 133 (3—1)

Pályázati hirdetmény.

74. jk. 1882.

Kecskemét sz. kir. városi közönségi iskolaszéke által közhírré tétetik, mikép a városi iskoláknál egy pusztai iskola tanítói állásra pályázat nyitattik a következő feltételek mellett:

- 1) A megválasztandónak évi fizetése 400 frt, lakás és esetleg 2 holdnyi föld haszonélvezete.
- 2) A megválasztandó csupán az egy évi próbaév sikeres kitöltése után fog állásán végleg megerősítettetni.
- 3) Csak okleveles tanítók pályázhatnak.
- 4) A kellően felszerelt és 1 db. 50 krosos bélyeggel ellátott folyamodványok legkésőbb 1882. augusztus 15. napjág alulirt iskolaszéki elnökhöz nyújtandók be.
- 5) A megválasztandó tanító köteles 1882. évi szept. 1-én helyét elfoglalni.

Kelt Kecskeméten a közönségi iskolaszéknek 1882. július 16-án tartott üléséből.

Szakács István, iskolaszéki elnök.

130 (1—1)

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. 60. t-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kecskeméti kir. járásbíróház 4239. számú végzés által ifj. Csorba Menyhért ellen Schweiger Ferdinánd részére 400 frt követelés végett elrendelt kielégítési végrehajtás folytán bíróság lefoglalt s 457 fitra becslött 240 esomé tisztabúza, 5 vontató árpa és szénából álló ingóságok, nyilvános árverés útján eladandók, minek a helyszínén vagyis alp. volt p-szentkirályi birtokán leendő eszközésére határidőül 1882-ik évi augusztus hó 2-ik napjának délelőtti 9 órája kitűzetett, melyhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel meghívattak, hogy az érdeklét ingóságok emez árverésen, az 1881. 60 t-cz. 102. §-a szerint szükség esetében becsáron alul is eladatni fognak. Kelt Kecskeméten, 1882. évi július hó 25. napján. **Borossy Mihály,** kik. bírósági végrehajtó.

131 (1—1)

Szőlő-eladás.

A esáktornyai hegyben, az úgynevezett fűzfákut szomszedságában 75 útból álló szőlő szabad kézből eladó. **Ertekezhetni Csányi Károly városi aljegyzőnél.** 135 (3—1)

Hirdetmény.

7773. 1882.

Kecskemét sz. kir. város javadalmaihoz tartozó sörbehozatal és kiméresi jog haszonbérlete a folyó év végével lejárván, annak a jövő 1883-ik évi január hó 1-ső napjától 1884-ik évi ápril 23-ik napjág haszonbérbeadása a 225/1882. sz. közgyűlési végzéssel megrendeltetett, s az árverés megtartására folyó évi augusztus hó 8-ik napjának reggeli 8 órája a gazdasági hivatalba kitűzetett, mely határidőre bérleti kívánók annak kijelentésével hivatnak fel, hogy az árverési feltételek a gazdasági hivatalban a hivatalos órákban addig is megtekinthetők; továbbá, hogy az árverésben csak 500 frt bantpénzzel letétele mellett lehet részt venni és végül, hogy ugyanily bantpénzzel ellátott zártajánlatok a kitűzött határidőig szinte elfogadtatnak, később érkezett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak. Kecskemét, 1882. július 25.

128 (2—1)

Hirdetmény.

7581. 7582. 1882.

A községi közönségek költségei előállíthatása végett Ballószegben a községi határon 12 részlet; — továbbá ugyancsak Ballószegben a Virágh pap-féle tanya szomszedságában kiosztott 9 részlet föld haszonbérlete a folyó évi Szent-Mihály napján lejárván, újabb haszonbérbeadásuk 6 évre a 218. és 219/1882. számú közgyűlési végzésekkel megrendeltetett, s az árverés megtartására folyó július hó 31-ik napjának reggeli 8 órája a helyszínére kitűzetett, mely határidőre bérleti kívánók annak kijelentésével hivatnak fel, hogy bantpénzzel előre minden részlet után 50 fit lesz letendő, és hogy az árverés megkezdése előtt kellő bantpénzzel ellátott zárt ajánlatok is elfogadtatnak; — végre hogy az árverés kezdetét veendi a Község szelében kiosztott földek Bene László által birt 1-ső részletéül; egyéb a bérletre vonatkozó feltételek a hivatalos órákban a gazdasági hivatalban minden nap megtekinthetők. Kelt Kecskeméten, 1882. július 12-én.

119 (2—2)

A gazdasági osztály.

Hirdetmény.

7691. 1882.

A városi előfogott és szolgálatléttel bérleti határideje a folyó évi decz. hó végével lejárván, annak újból 3 évre leendő haszonbérbeadása a 223/1882. sz. közgyűlési végzéssel megrendeltetett s az árlejtés megtartására a gazdasági osztály utasított; mihez képest árlejtési határidőül a folyó évi augusztus hó 9-ik napjának reggeli 8 órája a gazdasági hivatalba kitűzetett, mely határidőre vállalkozni akarók 300 frt bantpénzzel meghívattak; zártajánlatok kellő bantpénzzel ellátva az árlejtés megkezdése előtt szinte elfogadtatnak.

Feltételek a következők:

A bérlet kezdetét veszi 1883. évi január 1-ső napján és tart 1885-ik évi decz. hó utolsó napjág, vagyis 3 évig.

Köteles vállalkozó egy 4 lovasfogatot kényelmes hintó és jó szerszámmal, egy 3 lovas- és egy két lovasfogatot 3 jó üléses kocsiával, egyiket jó szerkezetű bűrfedéllel ellátva kiállítani, ezen kívül 10 írgásfogatot a városi határon folytonosan készletben tartani.

A lovak elhelyezésére — az azok után esendő trágyáért — a város és ezüld istállója vállalkozónak használatul átengedtetik.

A szolgálat teljesítéséért az illetékes díj havonként mindenkor utólagosan fog bérletnek kifizettetni.

Miről a vállalkozni akarók azzal értesítetnek, hogy a szerződési pontozatok a gazdasági hivatalban addig is megtekinthetők. Kecskemét, 1882. július 25.

120 (2—2)

Hirdetmény.

7772. 1882.

A folyó évi június hó 28-ik napján tartott közgyűlésnek 224. számú határozatával a városi közönség tulajdonához tartozó szentkirályi kocsma a hozzá tartozó 27 hold 1185 négyeszedik szántó földdel — folyó évi november hó 1-ső napjától számítva 6 évre — haszonbérbe adatni elhatározatván, árverési határidőül folyó évi augusztus hó 3-ik napjának reggeli 8 órája a városháza udvarára kitűzetett, melyre vállalkozni akarók 50 frt. bantpénzzel megjelenésre annak kijelentésével hivatnak fel, hogy az árverés megkezdése előtt kellő bantpénzzel ellátott zárt ajánlatok is elfogadtatnak, és hogy az árverési feltételek a kitűzött határidőig a gazdasági hivatalban a hivatalos órákban bármikor megtekinthetők. Kecskemét, 1882. júl. 21.

127 (2—2)

Hirdetmény.

7774. 1882.

A folyó évi június hó 28-ik napján tartott közgyűlésnek 226. számú határozatával a városi közönség tulajdonához tartozó szentkirályi szárazmalom, a hozzá tartozó épületekkel, földdel, és egy borméresi joggal — folyó évi november hó 1-ső napjától számítva 6 évre haszonbérbe adatni elhatározatván, árverési határidőül folyó évi augusztus hó 4-ik napjának reggeli 8 órája a városház udvarára kitűzetett, mely határidőre vállalkozni akarók 50 forint bantpénzzel megjelenésre annak kijelentésével hivatnak fel, hogy az árverés megkezdése előtt kellő bantpénzzel ellátott zárt ajánlatok is elfogadtatnak, és hogy az árverési feltételek a kitűzött határidőig a gazdasági hivatalban a hivatalos órákban bármikor megtekinthetők. Kecskemét, 1882. július 21.

124 (2—2)

A gazdasági osztály.

Hirdetmény.

7693. 1882.

Az Egreskerten alol a vasútjárásnál levő 5 hold 1264 négyeszedik szántóföld haszonbérlete a folyó évi Szent-Mihály napján lejárván, újabb haszonbérbeadása 3 évre a 221/1882. sz. közgyűlési végzéssel megrendeltetett, s az árverés megtartására folyó évi augusztus hó 2-ik napjának reggeli 8 órája a helyszínére kitűzetett, mely határidőre bérleti kívánók annak kijelentésével hivatnak fel, hogy bantpénzzel előre 10 frt lesz letendő; és hogy kellő bantpénzzel ellátott zártajánlatok is elfogadtatnak; egyéb a bérletre vonatkozó feltételek a gazdasági hivatalban a hivatalos órákban minden nap megtekinthetők. Kecskemét, 1882. július 21.

125 (2—2)

A gazdasági osztály.

Hirdetmény.

7694. 1882.

A székői szőlők mellett a halasi-úton felül az úgynevezett bűdösszékig, a községi iskolák költségei előállíthatása végett kiosztott 16 részlet föld haszonbérlete a folyó évi Szent-Mihály napján lejárván, újabb haszonbérbeadása 6 évre a 222/1882. sz. közgyűlési végzéssel megrendeltetett, s az árverés megtartására folyó évi augusztus hó 1-ső napjának reggeli 8 órája a helyszínére kitűzetett, mely határidőre bérleti kívánók annak kijelentésével hivatnak fel, hogy bantpénzzel holdanként 3 frt lesz előre letendő, és hogy az árverés megkezdése előtt kellő bantpénzzel ellátott zárt ajánlatok is elfogadtatnak; — végre hogy az árverés kezdetét veendi a Farkas József által birt 1-ső részletéül; — egyéb a bérletre vonatkozó feltételek a hivatalos órákban a gazdasági hivatalban minden nap megtekinthetők. Kecskemét, 1882. július 12-én.

120 (2—2)

A LEGJOBB SZIVARKA-PAPIR A LE HOUBLONNI francia gyártmány. Utánzásokra figyelmeztetünk!!

Csak az a szivarka-papír valódi, hol minden lapon a LE HOUBLONN bélyeg van, és minden doboz az alábbi védjegygel 90 van ellátva. (22—6)

Cawley & Henry, alleinige Fabrikanten, PARIS

Soleils Fabricans brevétés des Marques: **PAPIER ANANAS** Couleur Mais **LE DRAPEAU NATIONAL** Blanc ou Mais

Qualité supérieure AUX Armes de chaque PAYS

Az írók és művészek Kecskeméten.

I. Megérkezés.

Óriási közönség özlött f. hó 24-ikén a reggeli órákban a pályaudvar felé, hogy üdvözölje az írók és művészek társaságát, mely alduai kirándulásból hazatérőleg városunkat is meglátogatandó volt. Pontban 10 órakor robogott be a vonat, mely a kedves vendégeket hozta, a Rákóczy-induló hangjai és a rendezőség hatalmas éljéne által fogadtatván. Az ünnepélyt rendező bizottság nevében ennek alelnöke Horváth Béla kir. alügyész következőleg üdvözölte a vendégeket:

„Engedjék meg uraim és hölgyeim, hogy önöket, mint az irodalom és művészet kiváló képviselőit a kecskeméti polgárság részéről melegen üdvözölhessek. Élénk érdeklődéssel kísértük azon törekvésüket, hogy kirándulásuk élvezeteihez egy komoly célzt is csatolva a szomszéd nemzetiségeknek hazánk irányában a rokonszenv és érdeklődés érzelmét felkölteni iparkodtak. Most pedig, hogy útjukat mindkét irányban sikeresen megtették, örömmünkre szolgál, hogy hazatérőben szerény városunkat megtekinteni kívánták. Mint kizárólag gazdálkodásra utalt síkföldi város, természeti szépségekkel, vagy nevezetes látnivalókkal nem dicsekedhetünk, de pótolja e hiányt azon őszinte öröm és szíveség, melyvel megjelenésüket fogadjuk és a magyar vendégszeretet, melylyel egyhangúlag kiáltjuk: Isten hozta Önöket mihozzánk, Eljenek!”

E szavak után a társaság elnöke, Urváry Lajos meghatva köszöné meg a szíves fogadtatást azon város részéről, melynek az által, hogy földjében egy halhatatlant tart, oly nagy dicsőség jutott osztályrészül.

Az e szavakat követő lelkes éljenzés után a társaság a legnagyobb rendben Katona József koszorúkkal földszített szobrához vonult. Itt Feleki Miklós, a nemzeti színház elsőrendű tagja pompás babérszortú helyezett a szoborra, melynek széles fehér atlasz szalagján e felirat díszlett: „Katona Józsefnek, a „Bánk-bán“ költőjének, a magyar írók és művészek társasága 1882. évi kirándulása alkalmából.”

Felekinek rövid szavai után P. Szathmáry Károly lépett a szoborhoz és a lelkesedéstől és ihlettségtől áthatott következő beszédet mondta:

„Tekints alá dicsőség egéből, te nagy szellem és hullad könyűdet harmat gyanánt arra a koszorúra, melyet szerény író-tudóid emléked alapjára helyeznek.

Tekints le szélteben és hosszabban e hazára, melyet Isten áldása borít s melynek lakói hön emelik azért kezeiket az Égek Urához.

Ime, ma nem az egykori Magyarország nemzete áll előtted!

Tiborezod, a jobbágy nem jajgat többé barázdái fölött zsarnok földesurai és idegen rabló ellen, ma már hazánk polgárai mindenben egyenlők.

Kevély, magyar-gyűlölő Gertrudod helyét Erzsébet foglalta el, ki mindent szeret a mi magyar, és nemzetednek utánad is szépített nyelvével beszélni.

Nyomorult Ottók, Biberachok sem ólalkodnak immár a nemzet alkotmányos királyi körül.

Végig mentünk mi is, mint „Bánk-bán“-od hazánk nagy részén, de fájdalomjaj és panasz helyett isten áldását, s mi a gazdag természetnél is jóval drágább, mindenhol e hon és nyelv szerelmét találtuk oly mértékben, hogy ha azt megkövesítve ide szobrod talapzata alá tehetnők, Kecskemét nem lenne többé síkföld, hanem a te dicsőségednek és a hazaszeretetednek első foka.

Korodban a magyar költőt, ki lelkesíteni akart, nem értette meg saját nemzete: ma, mostani útunkon nem mi lelkesítettünk, hanem minket lelkesített a fővárostól kezdve a haza határáig; sőt Románia is megtanított, hogy a „Hazádnak rendületlenül“ immár át lépte a határt a haza iránti rokonszenvben.

Mit tegyünk még egyebet e koszorú körül szép emléked elé, melyet derék Kecskemét városa a te dicsőségedre állítva önmagát tisztelte meg?

Mi mást, mint imánkat Istenhez, hogy egy második félszázad után egedből alá tekintve hazádat Kárpátoktól Adriáig, nagy-nak, magyarnak és boldognak találj!

Poraid fölött könnyű legyen a föld, de legyen terhelt áldástól, és kegyelt a lég, mely azt körüllegi; e szobor pedig mindörökké azt jelentse, hogy dicsőség hazánk dicsőségével együtt él, és éljen mindörökké!”

II. A város megtekintése.

E nagy hatást keltett szónoklat után a társaság a rendelkezésre álló fogatokon (számra nézve 80—90-en) a város főbb útzein és terein keresztül a műkertbe hajtatott.

Piros pozsgás lányok és nyalka legények várták itt habzó sörrel és friss pogácsával a társaságot, mely a Bandi „esöndese“ mellett

csakhamar jókedvre kapott. A szép szó azok-ról a szép ajkáról, aztán meg azt a tánczra termett alföldi magyar leány annyira hozta a társaság ifjabb tagjait, hogy csakhamar élénken perdült a táncz — sajnos — csak rövid ideig, mert sok volt még, mit e rövid nagy napon elvégezni kellett.

A társaság némely tagjai a bizlaló megtekintésére vállalkoztak, mások Katona népen földszített sírjához zárandókoltak. Némelyek a nagy-templom tornyáról kívánták a kilátást élvezni, míg mások ismét az uszodában (melyet nem győztek eléggé dicsérni) nyertek enyhülést. Sokan a collegiumi muzeum- és képtárat tekintették meg, amannak különös elismerésükkel adózván. Legnagyobb rész azonban a színházhoz hajtatott.

III. A matinée.

Már tizenkettőt harangoztak, mire az elszéledt vendégsereg és a közönség a színházba gyülekezett. Körülményeinknek és az időviszonyoknak kell betudnunk, hogy még kis színházunk sem volt oly mértékben látogatott, mint a minőben a vendég művészek azt megérdemelték volna; de kárpótolta a nagy számot az a fényes kör, melylyel városunk legelőbbskelő tagjai, a közreműködő művészek szíves készségét elismerni sietett.

A matinée műsorozata nem az volt, melyet régebben megállapítva a rendezőség színlapokon a nyilvánosság tudomására hozott; mert Pauli még régebben megvált az utazó társaságtól, Földényi Béla pedig olyan gyengélkedő állapotban érkezett hozzánk, hogy nem léphetett a közönség elé.

A hamarjában összeállított műsorozat egyes pontjait Szeless József hirdette ki a közönségnek.

Az első szám zongora-játék volt; Krisztinkovich Béla adta elő Liszt Ferenc Nászindulóját. Játékát nálunk is az a kiváló technika és nemes érzés jellemezte, melyről olyan sokat szoktak beszélni a fővárosi kamara-zeneestélyek hallgatói. Osztatlan tetszés és szünni alig bírós taps kísérte játékát, a melyet

2) Saxlehner Emma asszonynak, nemzeti színházunk e kedves énekesnőjének népdalai követték. Pompás virágcsokor és hosszú selyem uszályval díszített koszorú volt elragadó énekeért a rendező bizottság részéről jutalma, melyet közönségünk percekig tartó és három ízben is megismételt tapsviharral töltött meg.

3) Hegedű ábránd Huberttől, előadta Pettykó Imre. A fiatal művész, kit ez alkalommal valóban ritka animóval és magas lelkesedéssel hallottunk játszani, a legjobb lelkű volt szereplő művészeink közül: azért a kis veszteségért, hogy vége felé csak három húron kellett játszania, kárpótolt bennünket pompás ráadásával, a mit különben is az a nagy tetszés, melyet játéka kivírt, aligha engedett volna el neki még makacs-kodása esetén is.

4) Gedővár asszonya; Kiss József ezen legutóbb nyilvánosságra jutott balladáját Felekyné asszony szavalta el. A szavalt sikeréről nem a mi dolgunk szólani és nem ez alkalom az, hogy mind a költeményről, mind a szavalsárol ismertetést közöljünk: a mi dolgunk csupán azt elmondani, hogy előadása megérdemelt osztatlan tetszésben részesült. A rendező bizottság őt is hosszú fehér selyem uszályval díszített koszorúval és csokorral tisztelte meg.

5) Felekyné asszony szavaltát a meg-öszült mesternek Siposs Antalnak népdalokból összeállított impromptúje követte. Hosszsan tartó taps és többszöri kihívás kísérte játékát.

6) Maleczky Vilmosné asszonynak, nemzeti színházunk kedves és törekvő primadonnájának népdalai töltötték be a hatodik számot. Az a kedves esengő hang, mely a székség rövid ideje óta oly sikeresen próbálkozik meg nagy opera-parthiekkal, a rövidke népdalokban a lehető legnagyobb bájjal érvényesítette magát. Nem csekély is volt előleges méltatlankodásom, midőn szomszédom a legnagyobb élvezet között azt a kérdést súgja fülembe: vajjon mit csinál most a rendezőség, mert tudomásával csak két koszorút készítette? Rábámulok — de az ügyes rendezőség segítte magán. Hogyan? — bizony nem tudom!

7) A mennyi taps csak bizonyíthatott és a mennyi kacagást a nagy meleg daczára magunkból kipréselhettünk, azt mind kitaláltuk Solymosi úr walzerján. Solymosi urat „A kornevilli harangok“ Henri szerepében bizonyára nálunk is sokan ismerik; de aligha hallotta valaki tőle e parthiet frakkban, hét napi út, félegyházi villásreggeli, műkerti felüdülés után és a legújabb kiadás szerint:

„Sok ünnepléssel
És kedvteléssel
Szeretkezéssel
Éltem én!...
Itáliában, Rrrromániában, (sic!)
És Szerbiában...”

A matinée után Beretvárs szállójába vonultunk, hol a földszinti három terem mind-egyikében hosszú asztalokon volt terítve a bankettre.

IV. Az ebéd.

Az a ritka fesztelenség, őszinte öröm és az igazi vendégszeretet kedélyessége, mely vendégeink üdvözlésére rendezett ünnepélyesség minden pontját jellemezte, a banketten tünt ki legélénkebben. Valóban csak sajnálunk lehet, hogy a Kaszinó nagy termén kívül nincs városunknak egyetlen tekintélyesebb nagyságú helyisége, hol néhány száz ember elférne és a diszes vendégkoszorút ez alkalommal is három részre kellett szakítani.

Az izletes étkeket Beretvárs úr konyhája, a bankett savát a Bandi cigány, borsát pedig a toasztok adták meg.

A felköszöntések sorát Lestár Péter polgármester úr következő szavai nyitották meg:

„Az íróknak és művészeknek, vagyis helyesebben az irodalomnak és a művészetnek nincs határozott helye, nincs valamely helyhez szorosan hozzá kötve. Én a magam részéről azonban óhajtom, hogy a művészek és írók legyen hazája és legyenek minden hazának lelkes, őszinte írói és művészei. Mi a feladata egy írónak? A szellemet élesíteni és fentartani; minden szép, jó és nemes iránt érdeklődést kelteni. Merem kérdeni, hogy ha nincsenek egy nemzetnek igazán hazafias írói, képesek-e akkor annak a nemzetnek a fiaihoz szólni, a hazafiakat a szabadságra fogékonytá tenni?”

En azt mondom, hogy nem!
A magyar szívéhez és lelkéhez csak egy igazán lelkes magyar író szólhat sikerrel. És én ilyen írókat akarok felismerni ezen körben és én így fogom fel magamnak az írók és művészek társasága tagjainak kirándulását. Ők elindultak az országban körutat tenni, hogy képessé tegyék magokat ez által arra, hogy a nemzethez eredménytel szólnak, hogy tudniillik megismerjék a nemzet szellemét, kikutassák szokásait.

Ha öök tán csak azért indultak volna el, hogy kiindulva az ország fővárosából gőzhajójukkal végig ússzanak a Dunán a természet szépségeit megbámulni, vagy az egyes nagyobb városokban feltalálható dolgokat megtekinteni: akkor én nem tudom, hogy miért jöttek ide? Mindezekből nálunk édes keveset találnak; hanem megmondom én, hogy ne mosolyogjanak azon, hogy öök ide jöttek és, hogy öök ne menjenek el innét eredmény nélkül: megmondom, hogy mit vigyenek el.

Kecskeméten találnak öök 46,000 olyan magyart, a ki egy részint soha más nem volt, mint igaz magyar, és nem volt soha más jobbágya. Ennek a városnak népe nem tudott soha szolga lenni. Ilyen népet találnak öök itt és én merem mondani, hogy e hazában jobb hazafit, mint ez a 46,000, nem találnak sehol.

Kérdést teszek magamnak, merjek-e dicsekedni, hogy egyébként is még mit teljesít e város? Egyik kérdés az, hogy a cultura terén teljesíti-e hazafias kötelességeit; a másik, hogy a közigazdaság terén is megfelelő feladatának? Igenis megfelel és pedig lelkiismeretesen!

Önök uraim itt csak egyszerű házakat találnak. Mi magunknak nem tudunk emelni csak egyszerű hajlékokat, azonban mi a köz-művelődésnek áldozva emeletem iskolákat építünk. Kecskemét, uraim, szabad legyen fel-emlitenem, 60,000 frtot fordít évenként iskolai célokra. Ez a város, mely szülőttének nevezi Katona Józsefet, méltó e nagy fiára, mert a culturalis terén megteszi a magáét.

Önök, igen tisztelt vendégeink, keresztljöttök a boldog Bánáton, itt pedig belejöttök a homok sivatagba. Itt uraim nekünk igaz csak homokunk van és Kecskemétet külföldi utazó ember nem igen keresi föl ritkaságaiért, hogy lásson egy nevezetes várost. S én mégis azt hiszem, hogy Budapestet kivéve, más hazai várost, mint Kecskemétet vagy legalább a nevént nem ismerik úgy külföldön. És ezt Kecskemét fogalma által vitta ki, mely az utóbbi években folyton emelkedő kereskedelme által Európa számos országára kiterjed és így a közigazdasági terén is megteszi a magáét.

A magyaros őszinteség, uraim, mi nálunk mindég uralkodott. Mi önök iránt, kedves vendégeink iránt másként érezni és tenni nem tudunk, minthogy egy szívvel és egy lélekkel mondjuk: isten hozta önöket! Mert mi, ha azt mondjuk valakinek, hogy szeretjük, akkor az igazán meg van szeretve és ezen őszinte jó indulatból kifolyólag mondom én Kecskemét sz. kir. város nevében: isten hozta önöket és egyszerűen kívánom, hogy a mindenható isten önöket igen sokáig éltesse!”

Hosszsan tartó éljenzés követte e beszédet, melyre Felekyné József a következőkben válaszolt:

„En valóban szeretném, ha Kecskemét városát egy más valaki, egy olyan ember köszöntené fel, a ki nem szereti Kecskemétet annyira, mint én. Ennek az embernek, legyen az akárki, nem kellene mást tenni vagy mondani, mint reprodukálni azt, a mit az igen tisztelt polgármester úr mondott, mert ekkor Kecskemét tökéletesen ismertette lenne. Igaz uraim, hogy mi jórészt idegen ajkú népek között jártunk, keltünk, és di-

csekedés nélkül legyen mondvá, elhintettük a testvériség magvát idegen ajkú honfitársaink között. Ez nekünk uraim missiónk volt; ide jöve azonban attól félünk, hogy önök térítnek meg minket. Kecskemétnek ugyanis igen szép missiója van. Ugy áll itt az alföldön, mint a tengerparton a világitótorony; úgy áll itt a maga nagyevű hazafiságával, mint őrszem és messze terjeszteni törekszik a magyar hazafiságot és vendégszeretetet; mert uraim, jól emlékszik még reá mindenki, és a történelem is fel fogja jegyezni lapjaira, hogy mint fogadta Kecskemét város a Mollinári-bakákat, és azon fogadtatásnak egy cseppel sem áll mögötte a mai. Ez okból éltetem én Kecskemét városát, mint a mely a maga nemes missiójának kitünően megfelel. Megfelel uraim, mert a próféták fogják ismételni, hogy miként fogadta Kecskemét a magyar írók és művészek társaságát. Isten éltesse Kecskemét polgármesterét és hazafias polgárságát!”

Utánna Bartók Lajos a kecskeméti nőkre, kiknek jellemvonásaiból alkotta meg Katona Melindáját, és Melindának kitünő alakítójára, Felekyné asszonnyra emeli poharát.

Erődi Béla azokat köszönti föl, kik az írók és művészek, idegen nemzetek között, hódító társaságából itthon hódolttak csináltak: a magyarországi hölgyeket.

Ifj. dr. Horváth János Gertrúdis feledhetetlen emlékü alakítójáért, Jókainé asszonyért ürité poharát.

Szeless József azon vendégművészeket élteti, kik szíves közreműködésökkel a Katona-emléktábla költségeinek fedezésére közvetve nagy tényezővel járultak.

Bartók Lajos Maleczky Vilmosné és Saxlehner Emma úrnőkre emeli poharát.

Brankovics György a nemzet katonáinak, a népek üdvéért üriti serlegét.

Erődi Béla kívánja, hogy a hova ő most új állását elfoglalni megy, Fiuméba ránduljon jövőre az írók és művészek társasága, hogy tanúi lehessenek azon munkásság eredményének, a mit ott ő és társai a magyar nemzeti ügy érdekében felmutatnak.

Kodolányi Antal Dolinay Gyuláért, az írók és művészek társaságának fáradhatatlan titkáráért üriti poharát.

Felekyné Miklós a Katona-kultusz megalapítóját Horváth Dömét élteti.

Fekete József, mint Kecskemét város egyik szellemi szülőjének szerkesztője emel az írók és művészek társaságára poharat, és mint a nemzeti eszmék képviselőit élteti a vendégeket; egyúttal kéri öket, hogy látogassák meg városunkat többször és hitegessék közöttünk a szellemi élet magvait.

Visi Imre a fogadtatást rendező bizottságra üriti poharát. Utána Laukó Károly úr mondotta el a búcsúbeszédét.

A szemközti teremben Kürcz Antal emelte legelőbb poharát. „A városok — mondja a szónok — nálunk még nem jutottak el azon fokig, hogy a művelődésnek olyan tényezőjét képviselhessék, mint Athén, Sparta vagy Páris; de látjuk már a városok befolyását mi is. Poharát Kecskemét város jóléteért üriti és kéri a magyarok istenét, hogy emelje a várost alföldi Párisá!”

Dr. Barna Ignác az impozáns és magyaros vendégfogadtatást az irodalomnak tulajdonítja, és élteti Kecskemét városát, mint az irodalom és tudomány lelkes pártfogóját.

Kovács Pál, mint a „Kecskemét“ szerkesztője s mint egyik szerény tagja a skribler világnak, üdvözlő körünkben az írók és művészek társaságát. „Emlékezni fognak önök — mondja a szónok — a török-világra és a szofta-járára, mikor 12 magyar levante indult keletre, hogy Abdul Kerimnek talizmánul drágakövel kiveret kardot vigyenek. Most, igaz, 124 magyar indult keletre; de nem vittek magukkal fegyvert és drágakövel kiveret aczelt, hanem vittek magukkal — a mi azoknak fényét mindig túragyogja: szellemet!” Szóla erre a 124 magyar leventére, kik keleten a szellem fegyverével hódítottak, üriti poharát.

Dolinay Gyula Kovács Pál lelkes szavai után nem állhatja meg, hogy úgy hallgasson, mint hallgatott az egész úton és élteti a kecskeméti zournalisztika képviselőit, kik alarmirozták kollégáik érdekében a közönséget, és oly szép egyetértésben élnek, hogy egy időben nősültek.

Kovács Pál személyes kérdésben szóla föl és fájdalommal (!) igazítja meg Dolinay szavait, hogy ő még nem más — csak vőlegény. A teljes boldogság reményében különben most e boldogság is megtölti szívét és felhívja állapotára előtte szóló barátjának egész figyelmét, mert különben is félt, hogy nem sokára megüti a guta. Kecskeméten híres szép leányok vannak; óhajta tehát, hogy mához egy évre Dolinayt, mint kecskeméti házias embert láthassa.

Az általános derűtséget keltett toaszt szünni alig akaró utalagos szikráit glosszáit csak Aág úr fagyaltja és a búcsúaszt jelző induló hűtötte le.

Pontban öt órakor váltak el tőlünk vendégeink a rövid együttlét alatt őszinte barátságáig érelt érzelmek között.

Tőlünk Budapestig még csak Nagy Kőrösön szálltak ki, hova kecskeméti ifjú barátai közül igen sokan kísérték őket át.

Értesítés

a kecskeméti rom. kath. főgymnasium 1881/2. tanévi életmózzanatairól.

I.

Az 1881. évi augusztus hó 28-án tartott meg első tanári értekezlet, melynek tárgyait a tantárgyak felosztása, az osztályfőnökök kijelölése, a tanórarend megállapítása s a tantervben történt némi változás képezte.

Igy az I. osztályban elhagyatott a természetrajz; minthogy ez az új tanterv szerint a gymnasium alsóbb osztályaiban mint külön szaktárgy ezenül nem fog taníttatni s főtantervi a földrajzzal kapcsolatosak egybe.

A II. osztályban az alkalmas geográfiai könyv hiánya miatt meghagyatott még a növénytan; jövő évben itt is elmarad a természetrajz s a földrajzzal úgy taníttatik, mint az I. osztályban.

Más tantárgyak az új tanterv értelmében taníttattak, kivéve a történelmet, melyből az V. és VI. osztályban a középkor tárgyalatott; jövő évben már a történelem is egészen az új tanterv szerint taníttatik.

Az I. időszaki tananyag módszeres beosztása után augusztus hó 29-én kezdetet meg a tanulók összeírása.

Az I. osztályra beiratott	62.
A II.-ra	39.
A III.-ra	39.
A IV.-re	31.
Az V.-re	29.
A VI.-ra	16.
A VII.-re	32.
A VIII.-ra	18.
Összesen : 266.	

Évközben elmaradt :

Az I. osztályból	6.
A II.-ből	5.
A III.-ból	1.
A IV.-ből	—
Az V.-ből	1.
A VI.-ból	1.
A VII.-ből	—
A VIII.-ből	2.
Összesen : 16.	

Az év végéig megmaradt tanulók.

Vallásuk szerint:

Rom. kath. mind a nyolcz osztályban	176.
Gör. kel.	5.
Helv. vall.	1.
Móz. vall.	68.
Összesen : 250.	

Nyelvi viszonyaik szerint:

Magyar	138.
Magyar-német	98.
Magyar-tót	5.
Magyar-német-tót	3.
Magyar-román	1.
Magyar-német-román	5.
Összesen : 250.	

Szüleik polgári állása szerint:

Értelmiség	54.
Önálló üstermelők	50.
Önálló kereskedők s iparosok	94.
Magán tisztviselők	19.
Személyes szolgálatot tevők s munkások	33.
Összesen : 250.	

E tanulók vallás-erkölcsös nevelésével s oktatásával 13 kegyes tanítórendi s 4 világi tanár foglalkozott.

Mi az előmenetel a szép erkölcsökben s a tanulmányokban illeti, 215 helyeslést nyert tanuló között 22-re megy azok száma, kik dícsérettel, jeles előmenetellel s pedig minden tantárgyban futottak meg ez évi pályájukat; egy tantárgyból jó, a többiből jeles 17, egy tantárgyból elégtelen 20, két tantárgyból elégtelen 6, több tantárgyból elégtelen 8, beteg 1.

Rajz a négy alsó osztályban rendes tantárgy; felgymnasiumi tanulók közül 35-en folytatták a rajztanulást.

Francia nyelvet tanult	7.
Gyorsírást	38.
Szépírást a két alsó osztály növendékei	69.
Művészet	46.

Tornaszatban a fölmentettek kivül az összes tanulók ifjúság gyakoroltattak.

Érettségi vizsgálatot 17 tanuló állott ki, kitüntetéssel érettnék nyilvánított 3, egyszerűen érettnék 14; 9 lép a theologiai, 4 a juridikai, 1 a medikai, 1 a philosophiai, 2 a gazdasági pályára.

II.

Az önművelést előmozdító pályázatokra ez évben is fől szólított a felgymnasium ifjúsága.

I. Kecskeméti városi tek. község tanácsa által alapított „Széchenyi“ díjra a következő értekezés tüzett ki: „Mátyás király uralkodásának fény- és árnyoldalai.“ A kijelölt határidőre 5 e nemű dolgozat adatott be; bírálók: Hornyik János városi főjegyző, Kovács József kir. törvénytörvénybíró, dr. Tassy Pál jogakadémiai tanár, Tóth István városi tanácsos és Kövessy Kálmán

tanár urak valának; 3 dolgozat jutalomra, 1 pedig dícséretre érdemesített. A Széchenyi-díj, vagyis 30 o. é. forintot Acsai Antal k. r. n. p. 8. oszt. tanuló nyerte. A második díj, vagyis Hornyik János városi főjegyző úr 1 db. aranya és dr. Tassy Pál jogakadémiai tanár úr Bumüller világtörténelme Kecskeméti Lajos 7. oszt. tanulóknak ítélte oda. Ujvári Gergely k. r. n. p. 8. oszt. tanuló műve Kovács József kir. törvénytörvénybíró úr 5. o. é. forintjával jutalmaztatott. Dícséretet érdemelt Lusztig Mihály 8. oszt. tanulóknak dolgozata.

II. A „Kaszinói“ díjra kitézített egy magyar történelmi beszély „Izabella királynő“ cizimel. Beérkezett 3 beszély; ezeket Dömötör Sándor m. kir. közjegyző, Gyenes István árvaszéki ülnök, Kovács István telekkönyvvezető és Réti Márton tanár urak bírálták. E 3 beszély közül 1 érdemesített jutalomra, és pedig Réti Ferenc k. r. n. p. 7. oszt. tanuló nyerte el dolgozatával a 20 o. é. forintnyi kaszinó díjat.

III. Néhai Zsiga Alajos kegyes tanítórendi áldozó pap és gymnasiumi tanár által alapított u. n. „Zsiga“ díjra a következő erkölcsstani pályakérdés tüzett ki: „Az élet fíradalmi megtanítanak bennünket az élet javait becsülni.“ Beérkezett 5 e nemű dolgozat, melyeket Kiss Lajos ügyvéd, dr. Kocsis József orvos, Balácsi József tanár és Farkas József tanár urak bírálták; e dolgozatok közül 3 jutalomra, 1 pedig dícséretre érdemesített a bíráló-választmány által. Az első jutalomra, vagyis a Zsiga-díjra, 25 frtra Réti Ferenc k. r. n. p. 7. oszt. tanuló dolgozata ítéltetett méltónak. Acsai Antal k. r. n. p. 8. oszt. tanuló dolgozata Gyenes István árvaszéki ülnök és Szegedi György városi alkaptány urak által felajánlott 2 db. arannyal Számek György k. r. n. p. 8. oszt. tanuló műve Domokos Boldizsár ügyvéd úr 1 db. aranyával jutalmaztatott. Dícséretet érdemelt Bolla Lajos k. r. n. p. 8. oszt. tanuló dolgozata.

IV. Költői dolgozatul a következő pályakérdés tüzett ki: „Írassék le a szüret.“ A beérkezett 3 költemény bírálói Bagi László ügyvéd, S. Kovács József járásbíró és Bauer Lénárd tanár urak voltak. A költemények közül 1 jutalomra, 1 dícséretre méltattott. A jutalmat, vagyis Bogoss Endre törvénytörvénybíró és Fekete István ügyvéd urak által felajánlott 2 db. aranyat Hám Sándor k. r. n. p. 7. oszt. tanuló költeménye nyerte. Dícséretet ugyan e tanuló másik költeménye érdemelt.

V. Szépészeti fejtegetésül Arany Jánosnak „Murány ostroma“ cizimű költeménye tüzett ki. A határnapig beérkezett 2 e nemű fejtegetést Bogoss Endre törvénytörvénybíró, Fekete István ügyvéd, Horváth Béla kir. alügyész és Bauer Lénárd tanár urak bírálták. Mind 2 fejtegetés jutalomra érdemesített. Az első díjat vagyis Horváth Béla kir. alügyész úr által felajánlott 2 db. aranyat Mácska Lajos k. r. n. p. 8. oszt. tanuló nyerte el; a második díjat ugyancsak Horváth Béla kir. alügyész úr által felajánlott 5 o. é. forintot Miklóssy Sándor k. r. n. p. 8. oszt. tanuló.

VI. Természetrajzi értekezésül a következő pályakérdés tüzett ki: „A rovarok átalakulása.“ A kitézött időre 4 e nemű értekezés adatott be, bírálók Domokos Boldizsár ügyvéd, Dierle Nándor tanár és Feld Vilmos tanár urak voltak. Az értekezések közül 2 jutalmat, 2 pedig dícséretet érdemelt. Az első díjat, Machleid Alajos gyógyszerész úr 2 db. aranyat Mráz József 7. oszt. tanuló nyerte el. A második díj, vagyis Zimay Károly ügyvéd úr 1 db. aranya Pintér Pál k. r. n. p. 7. oszt. tanuló értekezésének ítéltetett oda. Dícséretet érdemelt Haulik Károly k. r. n. p. 8. oszt. tanuló és Varga József k. r. n. p. 8. oszt. tanuló értekezése.

VII. Mennyiségtani pályakérdésül kitézített: „Az arány fogalma és alkalmazása a mennyiségtanban.“ A kitézött határidőre 3 e nemű pályamű adatott be; ezeknek bírálói: Szegedi György városi alkaptány, Zimay Károly ügyvéd, Polák Ede gymnasiumi igazgató és Lauch nep. János tanár urak voltak. Mind a három pályamű jutalomra érdemesített. Az első díjat vagyis dr. Horváth János orvos úr 2 db. aranyat Miklóssy Sándor k. r. n. p. 8. oszt. tanuló nyerte el. A második díj, vagyis Vári Ede kereskedő úr 1 db. aranya Stein Béla 7. oszt. tanuló dolgozatának ítéltetett oda. — Haulik Károly k. r. n. p. 8. oszt. tanulóknak dolgozatát egy névtelen jétevő 2 db. ezüstforinttal jutalmazta.

III.

Segély- és ösztöndíjak, jutalmak.

Örökemlékü gr. Koháry István s más nemeskeblü ifjúságbarátok bőkezűsége által örökített alapítványok kamataiból 20 szegényebb sorsú, szorgalmas és jóviseletű tanuló kapott segélyt, mire 100 forint fordított.

A tanév elején ugyanezen alapítványok kamataiból 92 frt és 8 krajczár értékű tankönyvek osztattak ki a szegényebb tanulóknak.

Bold. eml. Ferenczy László 200 forintból álló alapítványának kamataja csak a jövő évtől fogva fog a jótékony észlelre évenként fordíttatni. Ö nagyméltósága Peitler Antal váci püspök úr 50 forintos ösztöndíját S. Tóth Gábor 5. oszt. tanuló élvezi.

Bold. eml. Hoffmann János prépost, kecs-

keméti lelkész ösztöndíjának (24 for.) részese jelenleg Acsai Vilmos 3. oszt. tanuló.

Fektor József prépost, volt kecskeméti lelkész által alapított ösztöndíjban (24 for.) Bajtai Ferencz 4. oszt. tanuló részesült.

Mgs. Horváth Döme úr ösztöndíját (20 forintot) Szűcs István 3. oszt. tanuló kapta.

Bold. eml. Major János alapítványának (40 for.) kamataja (2 for.) Kovács László 2 oszt.; Ipacs Szabó Imre és H. Kovács Anna által alapított ösztöndíj (14 for.) Firtling Sándor 5. oszt.;

Biró Magdolna özv. Bakonyi Pálné alapítványának kamataja (6 for.) Beke József 4. oszt. tanulóknak adatott.

Tek. S. Kovács József kir. járásbíró úr által megajánlott 20 forintból 5—5 forintot kaptak: Pálfi Endre 3., Forgó Kálmán 2. oszt. tanuló a térképrajzolásban, Reichráth József 2. oszt. tanuló a magyar nyelvben és szaválásban, Geday József 1. oszt. tanuló a szépírásban tett jeles előmenetelért.

Ngs. és főt. Bogyó Pál apát, esperes és plébános úr szívésségéből Pajduk István kecskeméti születésű, jó magaviseletű 2. oszt. tanuló a hittanban tanúsított jeles előmenetelért 1 db. arannyal jutalmaztatott.

Főt. dr. Csősz Imre kegyes tanítórendi áldozó pap, s nyitrai főgymnasiumi igazgató 1 db. aranya Harkay István 6. oszt. jó viseletű és szorgalmas tanulóknak, 1 db. ezüstforintja pedig Beke József 4. oszt. tanulóknak a hittanban tett jeles előmenetelért adatott.

Tek. Dömötör Sándor kir. közjegyző úr Parche József 2. oszt. tanuló 1 db. arannyal, s Wener Miklós 1. oszt. tanuló 6 db. ezüstforinttal jutalmazta a magyar nyelvben tett jeles előmenetelökért.

Tek. Kovács István telekkönyvvezető úr szívésségéből 5 db. ezüstforintot kapott Merász István 1. oszt. tanuló a földrajzban tett jeles előmenetelért.

Tóth László nyomdász úr 1 db. aranya Gallia Béla 3. oszt. jó viseletű, jeles tanulóknak ítéltetett oda.

Tiszt. Bontó Gergely kegy. tanítórendi áldozó pap s tanár 1 db. aranya pedig Orafesik József 5. oszt. szorgalmas tanulóknak.

Özv. Erdélyi Ferencz 1 db. aranya Stark János 3. oszt. tanulóknak a térképrajzolás és földrajzban tett jeles előmenetelért adatott.

Bakonyi Mihályné asszonyság által megajánlott 10 forintból 5—5 forintot kaptak: Bite János és Bugyi István 1. oszt. jeles tanuló.

Egy névtelen jétevő részéről 1 db. arannyal jutalmaztatott Szarvassy Zoltán 7. oszt. tanuló a mennyiségtanban tett jeles előmenetelért.

Főtiszt. Horváth Czirill kegyes tanítórendi áldozópap, kormánysegéd s egyetemi tanár 5 o. é. forintja Baránszky Gyula 5. oszt. tanulóknak az énekekben,

Mgs. Horváth Döme úr, o. é. forintja Szabó László 7. oszt. tanulóknak a zenében.

T. Kabók Imre illetékszabási fogalmazó úr 2 forintja Baránszky Gyula 5. oszt. tanulóknak a gyorsírásban tett jeles előmenetelért ítéltetett oda.

Egy névtelen jétevő 6 db. huszasa Schindler Miksa 3. oszt. jeles tanulóknak adatott.

Mgs. Horváth Döme úr szívésségéből Tóthfalusy Endre 8. oszt. tanuló a jó sikerrel kiállott érettségi vizsgálat után 10 forinttal jutalmaztatott.

T. Gallia Emma úrnő szívésségéből mint jó viseletű és szorgalmas tanulóknak díszkötésű könyveket kaptak: Hám Sándor k. r. n. p. 7. oszt. tanuló Arany János kisebb költeményeit, Kecskeméti Adolf 5. oszt. tanuló Petőfi Sándor összes költeményeit, Asbóth József 5. oszt. tanuló Kölesey Ferencz verseit és Vajda János 2. oszt. tanuló Mayer Miksa „Családi kör“ cz. könyvét.

T. Scheiber József könyvtárú úr részéről Battlay János 8. oszt. tanuló Tóth Kálmán költeményeit, Kecskeméti Emil 6. oszt. tanuló Madach ember tragédiáját, Hajagos Illés 4. oszt. tanuló hatszáz nemzeti dal szavalmányok és dalok gyűjteményét és Bogyó Andor 2. oszt. tanuló „Vadfogó“ cz. elbeszélést Cooper után, Egy névtelen jétevő részéről Fischer Simon 2. oszt. tanuló „Nemzeti dalkönyvecskét.“

E szerint: Magán ösztöndíjakra fordított 140 frt, 7 db. arany, 12 db. ezüstforint; jó viseletű és szorgalmas tanulóknak jutalmazására 54 frt; pályaművek jutalmazására 85 frt, 14 db. arany, 2 ezüstforint; a szegény tanulóknak számára alapított tőkék kamataiból: a) kézpénzben 100 frt; b) könyvekben 92 frt 8 kr.; könyvjáradékok pénzbeli értékben 25 frt. Összesen: 496 frt 8 kr., 21 db. arany, 14 db. ezüstforint.

IV.

Iskolai segédzszerék és szerelvények ez évben is részint a megszerzés, részint az ajándékozás útján gyarapodtak.

Mindazon nemeskeblü jétevőknek, kik a tanuló ifjúságot becses adományaikkal szellemi munkásságra s önképzésre serkenteni, nemkülönb az intézet tanszereit és gyűjteményeit gyarapítani szíveskedtek, a nevelés s az oktatás sz. ügyének nevében hálás köszönetet mond a r. kath. főgymnasium igazgatója.

Melyik fának nincs árnyéka?

A „Magyar Föld“ cizimű közgazdasági napilap, mely anyagi érdekeink előmozdítása ügyét valódi hivatottsággal szolgálja, mult évi 277-ik számában e jelige alatt azon gyakorlati aranyzabályt ajánlja a gazdák figyelmébe, hogy minél nagyobb valamely vállalatnál az anyagi vagy erkölcsi erőnek befektetése, annál több lesz a várható gyümölcs is.

De eltekintve e megezáfolthatlan igazságtól, valamint attól is, hogy a fák közt a jóízű tréfának szinte nem igen van árnyéka, a növényföldrajz tanúbizonysága szerint az élő fák között is létezik egy árnyék-talan, mely e tulajdonsággal azon alapon dicsekszik, hogy egész törzsét a földben rejtve tartja, csupán egy pár levele, melyek hosszsan nyújtóznak végig a talajon, valamint virágai és gyümölcsei vannak a fölszínen.

E fa Dél-Afrikában a Kalahari sivatag-nak terméke, hol a növényzet egyedül talajvizre és szegényesen hulló harmatra van üfenntartás dolgában utalva; a damara néger néptörzs tumbo néven ismeri. Fölföldözését Welwitsch Frigyes karinthiai születésű orvosnak köszönjük, ki a portugál kormány megbízásából utazta be Dél-Afrikának e kisebbik Szaharáját 1860-ban.

Neve megörökítése végett Hooker angol növénytudós, mert a tudomány legalább elvileg föléje emeli magát a nemzetiségi féltékenykedésnek, ezt a növényt Welwitschia mirabilis-nak nevezte el; meg is érdemi e fa mind faji. mind egyedi nevét, pedig ez utóbbi csodálatos jelent, mert a közönségtől valóban annyira eltérő tulajdonságokat mutat föl.

Az egész fának törzse, mely nem magasabb 63 cm-éternél, bár 4—5 m. kerületű, mégis alig emelkedik ki a talajból magasabbban, mint 5—6 cm-éternyre, úgy, hogy terjedelmes kerek asztallaphoz hasonlítható, melyet állványárról a földre tettek le. Árnyéka tehát nincs. E törzs fordított kúpídomá, kerge kevésbé repedékes, bele alig van, alsó részéhez pár vékony szálaeakából álló gyökérszék fűződik.

Fölső lapján két mély repedésből nőttek ki a levelek, melyek igen ritkán épek, kivált az élemedettebb fánál, sőt egész hosszukban végig hasadtak. E 63 cm. széles és 2—6 m. hosszú levelek vastag, bőrnemű állományúak, simák és a nádéhoz hasonló; rendkívüli sajtóságuk az, hogy le nem hullanak, megújulásra szükségük nincs, noha a fa, melynek ők tápláló és egyedüli légző szervek képezik, 100 évet is képes élni; akár vihar, akár esetleg állatok hasogassák össze, azért életképeségüket, munkásságukat el nem vesztik, meg nem szüntetik. De ha azonban bármely ok folytán el találnak pusztulni, a hatalmas fa nem bírja túlélni elvesztésüket, utánok sorvad el maga is.

E levelek tulajdonkép nem egyebek, mint az első két sziklevél, melyekkel a fa élete hajnalán csirázott, ezek azonban a két-sziklű növényeknél el szoktak száradni, mi helyt a harmadik levélpár kifejlett, mint a hogy kihullanak a gyermek tejfogai, midőn a rendesek kifejlődtek. Ez óriási levelek közt a törzs koronája kettős lemezre válik, melyek belső fölületén concentrikus félkörben mutatkozó barázdák vannak, e rész olykor 2 m. átméretűre is megnő.

A virágyekek e lemezekből fakadnak köröskörül karikában, bogernyőt képeznek és rajtok tobozserű, skarlátpiros, nagy virágok díszlenek; ezekből fejlődik ki az 5 cm. hosszú, 4 oldalú gyümölcs. Bár életmódra nézve e csodálatos fa a Szaharán és Mexiko köves sivatagain élő Ephedrához hasonlít, de virágai és gyümölcsei alkotása miatt Dél-Afrika e növényét a fűveszek a gnetum-félékhez (Gnetaceae) sorozzák, e család pedig a túlevelek mellé, melyek gyümölcse szinte toboz, hol minden pikkely egy-egy magvat rejt; az a körülmény azonban, hogy a Welwitschia külön porzó és termő virágokkal rendelkezik, mi a túleveleknél egyáltalán elő nem jön; arra bírta Müller Károly hallei tanárt, hogy e fát egy külön növény-typus jellemzőjéül tekintse, és a Welwitschia-félék családjának föllállítását javaslatba hozza. Leunis a tiszafa-félék (Taxineae) mellé csatolja.

A két nagy levél, melyek látása minden utazót meglep, arra képesíti e csodálatos fát, hogy a Negro-fok közelében levő sivatag homokos fönlapályain is megélhessen, hol az ég áldó harmatát csak éjjelenként, és akkor azt is csak fogyatékosan élvezheti. Elterjedésének határa a déli szélesség 14—23 fokai közé esik Nyugat-Afrikában.

A mint a havasi növények a légmérséklet hirtelen esőkkenése ellen az által védik szárokat, hogy esigamódra egész testökkel benntartózkodnak a talajban, csupán virágkocsányait, mint tapogatókat nyújtják ki a verőfényt, fagyos légbé: úgy a Welwitschia-fa is, hogy az esőtlen sivatagon törzsét a gyors elpárolgás által létrejövő nedveszteg ellen oltalmazza, nyakig begombolkozva él a talajban, csak gallérát hajtja ki szélesre és csupán süvegére tüzi föl a piros virágbokráját.

Hanusz István.